

ירחון פעילות
אדר - ניסן

נושא החודש:

**איש
לרעהו**

פסח וספירת העומר

מותאם לגילאי יסודי

יהודיו
ארגון נוער

ירחון פעילות 'יחדיו' חודש אדר תשפ"א | נושא: איש לרעה

נושא החודש:

איש לרעהו - נתינה לזולת

נלמד על מצוות החסד וערך הנתינה. נתבונן במהות חג הפורים, ונבין שכל ענייני החג - ממאורעות המגילה ועד למצוות היום - כולם סובבים סביב ערך הנתינה. נבחין בין גומל חסדים ל"פרייאר", נעמיק בסיפוק שיש בנתינה, נלמד איך מגיעים לדרגה של 'אהבת החסד'. נברר גם: האם יש גבול לנתינה? נְתַןְגַל איך הכל מתקזז לתוך היומיום שלנו, בבית, עם החברים ובכל מקום.

רקע לנושא:

ערך הנתינה, בנוסף להיותו מצוה בתורה, הוא נושא מרכזי וחשוב בחיי האדם, משפיע על כל תחום ובעל משעות אדירה.

חיים שיש בהם נתינה לזולת, הם חיים מלאי אושר וסיפוק. משפחה שיש בה נתינה, מאושרת יותר, כיתה שיש בה נתינה, שמחה ומצליחה יותר. הנתינה מביאה אחדות ומפריחה את כל חלקי החיים.

הפעם - אנו שמים את ערך הנתינה בראש מעיינינו. מה יותר מתאים לכך מחודש אדר - חודש האחדות והשמחה!

מטרת הנושא:

תפקידנו לחנך דור של ילדים בעלי לב חם, נותנים בשמחה זה לזה. דור אוהב ואהוב. דור שיעיד על עצמו במעשיו "אנו בניו של אברהם אבינו רודף החסדים!"

נזכור את שלושת המטרות שלנו:

לחוות חיי תורה מתוך שמחה ואושר.

לקחת אחריות על עצמינו, ועל העתיד שלנו, והפעם יותר מתמיד: על סביבתנו!

לשאוף להצליח ולנצל את הפוטנציאל שלנו.

משרד ראשי: רחוב גבעת שאול 27, גבעת שאול, ירושלים
טלפון: 077-40-50-813 פקס: 077-40-50-813
דוא"ל: c0774050812@gmail.com

מזכ"ל התנועה: אילן קוסמן

ניהול תוכן: ישראל שילה

כתיבה: ראובן מילצקי

עריכה: מרדכי רוזנברג

גרפיקה: סטודיו 'דינמי' - שלומית כהן

© כל הזכויות שמורות לארגון הנוער 'יחדיו'

תוכן עניינים

- 5 | **מערך 1** | סוד הפורים: אחדות ונתינה
- 13 | **מערך 2** | מה, אני "פראירי"?!
- 21 | **מערך 3** | האושר שבנתינה
- 31 | **מערך 4** | מורידים את המסיכות
- 39 | **מערך 5** | "אהבת חסד"
- 47 | **מערך 6** | יש גבול לנתינה?
- 53 | **מערך 7** | לתת את הלב!
- 61 | **מערך 8** | חסד בבית, תחילה!
- 69 | **מערך 9** | פסח: חג האמונה
- 77 | **מערך 10** | לדמותו של החמץ
- 83 | **מערך 11** | ספירת העומר: הכנה לקבלת התורה

מבצע החודש חסד

נכריז על מבצע "חסד" בו החניכים בוחרים תחום אחד של חסד עליו הם יעבדו ויתאמצו במיוחד, ויעזרו לזולת. בסוף החודש יעבירו המשתתפים דו"ח כתוב מה הם עשו בתחום הזה.

רעיונות: לעזור בבית עם האחים, לעזור בקניות בבית, לעזור למורה בכיתה, לעזור לחבר מתקשה.

בין החניכים יוגרל פרס שווה במיוחד!

סוד הפורים: אחדות ונתינה

במבט שטחי נראה שאפשר לסכם את סיפור פורים בפחות מעשר מלים: ניסו להרוג אותנו - ה' עזר ולא הצליחו - בואו נחגוג! אך המתבונן החכם מעמיק ומגלה נושא הטמון בסיפור הנס: הנתינה לזולת.

משלוח מנות, מתנות לאביונים, סעודת פורים מתוך אהבת אמת ופריצת כל המחיצות, כמו גם נס המגילה שקרה רק בגלל האחדות - כל אלו מורים על דבר אחד: פורים הוא חג האחדות, חג הנתינה.

כלל, וכאשר ראה אותם במסה ומריבה על ריב בני ישראל, שהיה מריבה ביניהם, כי כל החניות שקודם מתן תורה כולם היו בתרעומות ובמחלוקות... אז מצא לו עמלק פתח פתוח ומקור נפתח לחטאת... ויבוא עמלק להוסיף טומאה על טומאתם... ובעבור זה יוכל להילחם בהם כי אז רפו ידיהם מכל וכל... וגם אין להם הצלה טבעית שאיש את רעהו יעזורו שהרי חלק לבם זה מזה. לכך נאמר ויקרא שם המקום ההוא מסה ומריבה על ריב בני ישראל ועל נסותם את ה' היש ה' בקרבנו אם אין, ומיד ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים, כי רפידים אותיות פרידים, ואותיות רף ידים, והא בהא תליא כי על ידי שני מיני פרידים אלו שנפרדו מאת ה' ופירוד לבבות שביניהם באו לידי רפיון ידים... וכן המן שבא מזרע עמלק בא על ישראל בטענות אלו באומרו (אסתר ג ח) ישנו עם אחד מפורד ומפורד, דהיינו מפורד איש מרעהו ומפורד מן השכינה".

ועתה, נתבונן במצוות החג:

משלוחי מנות: משלוח מנות איש לרעהו, זו מצוה שנועדה להרבות את האחדות, לנטוע בלבנו אהבה ורעות. זהו זמן מצויין להשקיע דוקא בחברים הפחות 'נוצצים', לשמח את ליבם של מי שבדרך כלל לא זוכים לתשומת לב מספקת בחברה... פורים הוא הזדמנות נפלאה להשלים עם חבר שהסתכסכו עמו, לעבור מברוגז לחיוכים וחברות טובה.

מתנות לאביונים: מצווה זו מרגילה אותנו ששמחה בלי נתינה לזולת זו לא שמחה, עלינו לתת לאחר כדי להיות שמחים באמת. כי עם ישראל הוא עם אחד, וצריך שכולם יהיו בשמחה! ומי ידאג לעניים ולמסכנים, אם לא אנחנו?

מנהג התחפושות: אף הוא רומז על אחדות. אין הבדלי מעמדות, אין מוכר יותר ומוכר פחות, כולם שווים וכולם חברים! מנהג זה נועד גם להקל על העניים לבקש צדקה בלא בושה, הם רגועים שפניהם לא יהיו גלויות והם לא יהיו חשופים למבטים מרחמים...

ולסיכום, יופ הפורים סובב סביב האחדות והנתינה. בואו נקפוץ על ההזדמנות הזו, ונרכוש בליבנו את המידות המופלאות הללו!

סיפר רבי שלמה לוינסטיין שליט"א: "ניגשתי בערב יום כיפור למרן ראש הישיבה, רבי אהרן לייב שטיינמן, לבקש ברכה, והוא פנה אלי לאמור: 'הגמרא אומרת (ראש השנה

שאלות לדיון

- מדוע חוגגים בפורים? האם זה לא מוזר לחגוג על משהו שקרה לפני 2,000 שנה?
- לכאורה, את כל החגים ניתן לסכם במשפט קצר: "ניסו להרוג אותנו, בסוף ניצחנו, אז קדימה בואו נחגוג", האמנם?
- האם יש קשר מסויים בין כל המצוות והמנהגים בפורים? האם יש איזה מסר מיוחד חוץ מהודיה לה' על הנס?

תשובה

כלל החגים אינם עניין לעשות "זכר" למה שקרה בעבר, או לחגוג ניצחונות היסטוריים. אלא מטרתם להעביר לנו מסה, מדוע הם קרו, ואיך ניקח מהאירוע את הדרך לחיים טובים ונכונים כאן ועכשיו.

לכן עלינו להתבונן במהות נס חג הפורים, ולדלות מתוכו את הלקח העכשווי לחיים שלנו. נראה שהנושא המרכזי, העובר כחוט השני בין כל חלקי הסיפור ומצוות היום, הוא: אחדות ונתינה.

נפתח ב"זכר למחצית השקל". בערב פורים אחר הצהריים נוהגים לתת לצדקה 3 מטבעות של חצי שקל (או חצי המטבע שבשימוש במדינה שבה נמצאים, ויש הנוהגים לתת שווי של מחצית השקל מזמן המקדש), זכר למחצית השקל שהיו בני ישראל תורמים בחודש אדר לבית המקדש. למה נותנים דווקא חצאים? למה לא מטבעות שלמים? הרעיון בחצי הוא שכל אחד לבד הוא רק חצי - רק ביחד יש שלמות!

הבה נעבור לרגעי השיא בפורים, קריאת מגילת אסתר! המגילה שנכתבה בפרס לפני כ-2,000 שנה. המגילה מגוללת בפנינו את מזימתו של המן הרשע, אשר מבקש להשמיד את העם היהודי בטיעון של "עם מפורד ומפורד בין העמים". המן הוא צאצא עמלק, אשר נלחם עם ישראל ברפידים, והצליח להציק להם עקב חוסר האחדות ששרר בהם.

מה היה כוחו של עמלק, ושל המן צאצא עמלק? הנה לשונו של ה"כלי יקר" בפרשת בשלח (שמות יז ח):

"כל זמן שהיו ישראל שלמים עם ה', והיה גם שלום ביניהם אז לא יכול להם

רבים מהחברים אף ניגשו אליי והציגו את עצמם בחיך.

בהפסקות היו ילדים שלימדו אותי את כללי משחקי החצר הנהוגים אצלם (ואו, כמה הם שונים מהמרכז לצפון!) ולהכניס אותי לאווירה.

מה אומר לכם, הייתי המום. בתחילה חשתי מהנחמדות שהופגנה כלפיי... אולי הם חושבים שאני גר בוילה ענקית ומפוארת, או משהו כזה? אחרת - למה הם רוצים כל כך בחברתי? אבל אט אט הרגשתי שהחברות שהם מציעים לי אמיתית ורצינית. הם פשוט מחונכים להרגיש את השני ולהעניק לו ככל יכולתם.

אני מרגיש שלמדתי פרק חשוב בעוצמת הנתנה לזולת. לעולם לא אשכח להם את זה!

היום גם אני מתנהג כמותם. כשלחבר מהכיתה שלנו נגנבו האופניים, ארגנתי מגבית כיתתית ויחד השגנו לו מחצית מהכסף, בנוסף שכנענו בעל חנות לעשות לו הנחה רצינית.

בכיתה שלנו, מי שחסר לו עיפרון, מחדד או כלי כתיבה אחר, מקבל מיד בהלוואה מחבר אחר. אם לחבר נשפך דבק על השולחן, כולנו נעזור לו לנקות. כל כך טוב לי איתם. גם אני משתדל לתת לחברים ולעזור להם בכיתה ובחצר, בשיעור ובהפסקה.

אספר לכם בסוד:

באחד הימים, נפל אורי בחצר ונפצע ברגלו. ירד לו דם והוא נבהל מאוד. ניגשתי אליו, עזרתי לו לקום וליוויתי אותו למורה התורן.

בדרך אליו עודדתי אותו והרגעתי מעט את פחדיו. מאוחר יותר, כשהפצע טופל ואורי נרגע, הוא חיך אליי. בהפסקה השנייה הוא כבר רץ ושיחק בהנאה, וביקש ממני לבוא להצטרף אליו למשחק.

מקרה נוסף, שהתרחש בפעילות של 'יחידיו': גדעון לא מצא מקום ישיבה, פיניתי מעט מקום בספסל שעליו ישבתי, וקראתי לו לשבת לידי.

אחר כך, כשעשינו משחק והרכז ביקש שנתחלק לזוגות, גדעון הושיט לי יד והציע שנהיה זוג.

באחת ההפסקות, כשראיתי את דניאל מחפש חבר שישחק איתו, הזמנתי אותו להצטרף אלינו למשחק המחבואים. בסוף ההפסקה הוא אמר לי: "תודה ששיתפת אותי". זה ממש חימם לי את הלב.

יח, א) שאביי עסק בתורה ובחסד וחי שישים שנה, ורבא שעסק בתורה בלבד חי ארבעים שנה. נשאלת השאלה: בשעה שאביי עסק בחסד, מה עשה רבא? האם הלך לישון? מה פתאום! הוא למד תורה! אם כן, נחשוב: הרי 'תלמוד תורה כנגד כולם' והתורה חשובה ממצוות חסד. אם כן, מדוע חי רבא רק ארבעים שנה?

'התשובה', אמר ראש הישיבה, 'כך היא: מה יותר יקר, קילו בשר או ליטר מים? ודאי קילו בשר. למרות זאת, כאשר מעוניינים לאכול בשר אין אפשרות לבשלו בלי מים. כמו כן לעניינינו: התורה באמת שווה יותר מחסד, אבל תורה בלי חסד - לא מביאה את נפש האדם אל מלוא הייעוד והתכלית'.

לכן נגמול חסד תמיד, ונדע שבכך אנו 'מבשלים' את התורה שלנו טוב יותר, וזוכים להגיע למעלה השלימה!

הבה נאזין יחד לסיפור מיוחד, ונראה איך כיף לתת, ולהיות בסביבה שכולה סביב הנתנה.

סיפור | אולפן חסד יבנה

שמי נתי, ויש לי משהו מענין לספר לכם.

הכל התחיל כאשר לקראת תחילת שנת הלימודים הנוכחית עברה משפחתי דירה. הגענו לעיר חדשה בצפון הארץ, ללא מכרים או קרובי משפחה. פחדים רבים מילאו אותי לקראת המעבר. מי יהיו החברים שלי? מה יהיה בבית הספר?

בלילה שלפני תחילת הלימודים לא עצמתי עין מרוב מתח. התהפכתי על מיטתי בגעגועים לחברים הישנים, למורים שאהבתי וגם לאלו שפחות, ולכל הסביבה הישנה והמוכרת. מה יהיה איתי עכשיו? דאגתי נורא.

ומה קרה בפועל? כבר למחרת בבוקר, ביום הראשון ללימודים, חיכתה לי הפתעה.

על מקומי בכיתה הונחה חבילה קטנה ארוזה בסרט צבעוני, עליה נכתב "באהבה מהחברים". החבילה הייתה מלאה בשוקולדים טעימים, והחברים החדשים כולם - ללא יוצא מן הכלל - חתמו את שמם בפתק שצורף אליה.

הפעלה | היכן הבלון שלי?

משפט פתיחה:

משחק בלונים שקולע למסר הנתינה.

הסבר כללי:

מנסים למצוא את הבלון הפרטי, בתחילה לחוד, אחר כך ביחד! נראה מה יעיל יותר!

חומרים נדרשים:

- בלונים כמספר חברי הקבוצה.
- לורדים (עדיף ארטליין), לרישום על הבלונים.

הסבר מפורט בשלבים:

1. כל אחד מתבקש לרשום את שמו על הבלון, ולנפח אותו.
2. לאחר מכן על החניכים לצאת מהחדה, בינתיים המדריך מפזר ומערבב את הבלונים ברחבי החדה.
3. כעת מתבקשים החניכים להיכנס יחד לחדה. על כל אחד מהם מוטלת משימה: למצוא את הבלון שלו בתוך שלוש דקות. אין להיעזר בחברים. חובה לשמור על שקט ולא לדבר מילה.
4. מה אתם אומרים, תצליחו? מסתבר שרובם לא יצליחו...
5. כולם מתחילים לחפש אחוזי תזזית את שמם, מתנגשים אחד בשני, גם אם מבחין מישהו בשמו מתנוסס על בלון, הועף הבלון אל העבר השני טרם הספיק להניח עליו את ידו...
6. כעת, המדריך יבקש מכל אחד לקחת בלון בצורה אקראית, ולתת אותו לילד ששמו רשום על הבלון.
7. האם כעת ימצא כל אחד את שלו בתוך שלוש הדקות? בוודאי!

תובנה:

האחדות והנתינה הם הדרך היעילה ביותר להשיג מה שנרצה. איש לרעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק!

בתעודה הראשונה של כיתה ו' שקיבלתי ממש לא מזמן, כתב המורה: "נתן היקר, אתה מגלה נתינה ומרבה לעזור לחבריך. אני בטוח כי תגלה שאתה מקבל בחזרה".

כשקראתי את הדברים שכתב המורה חייכתי...

מה, אני "פראייר"?!?

לתת לשני, לוותר, או לקחת לעצמי?

לצאת "פראייר", או להרוויח?

כאשר חבר צריך משהו מאיתנו, משחק, או כסף, או ללמוד למבחן, או מקום טוב באוטובוס, ואנחנו מתלבטים בתוך הלב האם לתת לו, אנחנו מרגישים שזה "או הוא", "או אני". אם אני מוותר ונותן לו, אז הפסדתי. אם אני לא מוותר אלא שומר לעצמי, הרווחתי.

ואז, את מי נעדיף? קשה לאדם להתעלות מעל עצמו ולהעדיף את חברו על עצמו...

אך מתברר שפעמים רבות, זו רק אשליה מטעה. בדרך כלל, עזרה לזולת, מעשה טוב או תרומה מעצמנו, מביאים לנו רווח גדול, ומועילים לא רק לחבר - אלא גם לי עצמי! גמילות חסדים, מייצרת רוח לכל הסביבה, גם לנותן וגם למקבל.

אמור מעתה: "אני גומל חסד" ולא "אני פרייאר"!

זמן לעשיית חסד ככל הניתן. לתרום מזמננו וממרבנו, מכוחנו ומיכולותינו, תרומה אמיתית וכנה למען הזולת.

כשתיקרה בדרכנו הזדמנות לעשות חסד - נחטוף אותה בשתי ידיים, נסתער עליה בשמחה. יש לנו הזדמנות לשפר את החיים שלנו, לשדרג את החיות הפועמת בנו. **ככל שנרבה בעשיית חסד, כך נזכה להיות יותר אדם חי, חיים אמיתיים ואיכותיים!**

זהו פירוש לפסוק "עולם חסד יבנה" (תהלים פט, ג) הקב"ה ברא אותנו בעולם במטרה שנעזור אחד לשני. ובנה את העולם בשביל זה. זהו "עולם חסד יבנה" !

נתבונן נא בבעלי החיים. להיכן הם הגיעו עם חכמתם? טוב, יש בעלי חיים שלא ניחנו בחכמה יתירה. אבל אלו החכמים ביותר - קופים מיוחדים המחקים באופן מושלם יכולות אנושיות, או נמלים האוצרות מזון לחורף בחכמה רבה, האם הצליח מישהו מהם לייצר לעצמו כלי כלשהו - פטיש או מזלג לדוגמה - שיסייע בעבודתו? לשכלל במשהו את תהליך אגירת המזון המתבצע בעמל כבר אלפי שנים?

כלום. הם ממשיכים באותה מתכונת, עם אותה חכמה שמצד אחד מרשימה בהחלט אך מצד שני לא מתפתחת במאום. מדוע?

כי אכן, הפיל חזק ממנו, הצבי מהיר מאיתנו, הג'ירף גבוה מכולנו, הקוף משעשע יותר מאשר אנחנו... אז במה עדיף האדם על הבהמה? מהי אותה יכולת אנושית, שבזכותה הוא מצליח להגיע להישגים מרשימים, יותר מכל בעלי החיים בעולם?

זו יכולת הנתינה! אדם מסוגל לעבוד יחד בעבודת צוות, לחלוק את המידע עם החברים, לעזור זה לזה, ויחד להתקדם הלאה. מורה מעביר ידע לתלמידים, התלמידים לומדים יחד למבחן. החייט תופר לכולם מעילים, הסנדלר מכין לכולם נעליים, הירקן מביא לכולם ירקות. אני מכין לך סלט, אתה הולך לקנות לכולם לחמניות.

אבל אצל בעלי החיים, אין סיוע הדדי. כל בעל חי דואג לעצמו למחיה, למחסה מפני הקור ולהתגוננות מפני חיות טרף. ולמי נותר זמן להמציא המצאות?

לכן, 'פרייאר' אינו התואר המתאים לאדם טוב הנותן לאחרים ועוזר להם. זהו התואר הראוי דוקא לאדם עצלן, אשר בכך שאינו רוצה לעזור, הוא עצמו הפרייאר האמיתי! כי הוא יפסיד מכך!

נפסיק להשתמש במילה המטעה הזו, ונהיה אנשים מועילים וטובים, שמחים ומאושרים.

שאלות לדיון

- מתי זה נחשב 'לגמול חסד' ומתי זה נקרא 'להיות פרייאר'? מהו הגבול?
- מה פירוש המושג 'עולם חסד יבנה'?

תשובה

היהדות מושתתת על נתינה, עוד פעם נתינה ועוד פעם נתינה!

הבה נראה זאת בצורה מפורשת בתורה:

פרשת בהעלותך מסתיימת בתיאור התפילה הנרגשת שנשא משה רבינו, אחיה המסור של מרים הנביאה, לאור מחלת הצרעת בה לקתה. בתפילתו, נוקט משה בביטוי קשה ומצמרר: 'אל נא תהי כמת' - הוא מבקש שאחותו לא תיחשב כמתה חלילה, אלא תזכה לרחמי שמים ולתקווה מחודשת.

והשאלה כמו זועקת ועולה מאליה: התפילה על אדם חולה - פשוטה ומובנת, וכך נהג משה. אך מהיכן הגיעה ההשוואה לאדם מת? למה הוא כינה את אחותו הצדקת מרים שחלתה ולקתה בצרעת, בכינוי הנורא מכל "מת"?

רש"י במקום חש בכך, ומבאר ש"המצורע חשוב כמת". ועדיין תעלה גם תזעק השאלה: הרי האדם חי! נכון שהוא סובל, מצורע, מנודה - ועדיין הוא חי! איך יוכל לטעון שהוא חשוב כמת, והרי הוא חי ונושם!?

את השאלה הזו הקשה ראש ישיבת מיה, הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, בפני קבוצת תלמידים שהתכנסו במעונו ל'ועד מוסר'.

השיב רבי חיים בהתלהבות דברים כדורבנות: **'המצורע חשוב כמת, כי מה שמייחד מת - זו העובדה שהוא לא יכול להועיל לאחרים.** והמצורע - למרבה הצער והכאב, מיידרדר לאותו מקום. מרגע שנשלח מחוץ לשלוש מחנות ויושב בדד - כדין המצורע, אינו יכול להועיל לאחרים, אינו יכול לגמול חסד עם רעהו, מאבד את היכולת להיטיב עם זולתו. אמור מעתה - כמת הוא נחשב, שכן שניהם אינם יכולים להועיל לזולתם!'

'אדם לא נחשב חי - אלא אם עושה חסד!' - הדגיש רבי חיים שמואלביץ, 'אדם שאינו מסוגל לעשות חסד - כמת הוא נחשב. מותר האדם החי הוא בתועלתו לכלל, בעזרתו לפרט, בסיועו לזולתו, בעשותו טובה לרעהו. לולא כך - מה יתרונו של אדם חי?!

הבה נאמץ את המסר הזה אל ליבנו, נבחן כמה החסד תופס בסדר היום שלנו, ונייחד

סיפור 2 | פרייאר אי שלא אונטר

"שמואל, חכה רגע!" צעק אלי. "אני צריך אותך!"

שמואל עצה, הוציא את אוזניות נגן המוזיקה מאוזניו, ונשען על עמוד חשמל. אלי חברו רץ והגיע מתנשף.

"תשמע שמואל, התפוצץ לי אתמול הכדור", בישר אלי. "אבא שלי יקנה לי בחו"ל, עוד כמה שבועות. אתה יודע מה אני רוצה לבקש ממך?"

שמואל ידע מצויין. רק לו ולאלי יש כדורגל איכותי באמת, כזה שפשוט כף לבעוט בו, הוא נשמע בדיוק להוראות הרגל ועף כמו 'טיל קרקע - קרקע', מקצה המגרש אל קצהו הנגדי. מחר יתקיים משחק משמעותי של נבחרת בית הספר מול נבחרת השכונה הסמוכה, ואלי תלה תקוות בשמואל שיציל את המצב עם הכדור שלו.

"מצטער אלי", כיתף שמואל את הילקוט והכניס את האוזניות לאוזניו. "אתה מכיר את הגישה שלי. לא נותן. לא רוצה שגם לי יתפוצץ הכדור!"

"שמואל! שמואל!" התחנן אלי. "בבקשה, מה אכפת לך? למה אתה כזה?"

שמואל הסתובב תוך כדי צעידה. "אני לא פראייר!" הכריז. "לא פראייר של אף אחד!"

בלילה התהפך שמואל על משכבו ולא הצליח להירדם. הוא לא חש בנוח עם סירובו, וגם חשש מתגובת החברים. לבסוף גמלה בליבו החלטה. הוא יביא את הכדור, אבל יזהיר את החברים שמי שיהרוס את הכדור, גם אם בטעות, ישלם את מלוא המחיר.

למחרת בבוקר. חצר בית הספר כמרקחה, ילדים מכל הכיתות מפריחים השערות מי ינצח את מי, ובכמה. שמואל התקרב אל החצר, שקית בד איכותית בידו, חפץ עגול גדול בולט מתוכה.

שמואל הגיע אל שער בית הספר, ואז שמע את קריאתו של אלי.

"הוא הגיע, שמואל הזה!" המילים דקרו אותו כסכינים. שמואל תכנן לשלוח את הכדור ולהציל את עצמו, אבל אז שמע את המשך הקריאה. "לא צריך טובות, שמואל! השגנו כדור חדש! תמשיך לא להיות פראייר!"

סיפור 1 | חסד שאלה סבל אחר

אדם בשם יעקב דוד פרלין ביקר את הרב אריה לוי, צדיק גדול שנודע בסיועו הבלתי נלאה לחולי צרעת, ולכל נזקק ומסכן. יעקב דוד סיפר לרב כמשיח לפי תומו, כי בלכתו ברחוב ניגשה אליו אישה קשישה וביקשה ממנו לסייע בידה לשאת את סליה הכבדים עד לתחנת האוטובוס הקרובה.

משהגיעה ליעדה, הציעה להעניק לו שקלים אחדים על טרחתו, אולם הוא סירב לקבלם. יעקב דוד הסתפק האם נהג נכון כשסירב לקבלם, או שמא יכול היה לקבלם ולא היה מפסיד בכך את מעלת הסיוע לזולת, שהרי הסכום שהציעה היה סמלי בלבד.

אמר לו רבי אריה: "ישנה מידה חשובה הקרויה גמילות חסדים. יש גומל חסד בממונו, נעלה מכך גומל חסד בגופו. ועתה צא וראה: אם היית נאות לקבל מאותה אישה קשישה שכר טרחתך, ולו שקל אחד בלבד, אזי היית במדרגת 'סבל', סבל זול אמנם, המסתפק בשכר סמלי וגומל חסד בממונו - אך סבל.

אולם עתה, כשוויתרת על קבלת שכר כלשהו, אזי במחיר של שקל אחד בלבד, הפכת ממדרגת 'סבל' למדרגה הנעלה ביותר של 'גומל חסד בגופו'..."

תובנה

בחכמת חיים פשוטה להפליא, סיכם לנו הרב אריה לוי את כל האג'נדה בנושא נתינה לזולת וגמילות חסדים:

אם אתה נותן בלי לקבל תמורה, אתה גומל חסד! אתה צדיק! אתה לא פרייאר!

להיפך, אם אתה כן לוקח תמורה, אתה פרייאר! דע לך שבכסף הקטן הזה אתה הופך להיות כמו 'סבל' או כל בעל מלאכה אחר. זו נחיתות לעומת הדבר הגדול שאתה יכול לקבל כאן: להיות בעל חסד אמיתי!!!

מה יותר גדול מזה?

הפעלה | עולם חסד יבנה

משפט פתיחה:

משחק משעשע ומעניין, בכל קבוצה תתקבל תוצאה אחרת, אבל כולן יעידו על כך שנתניה יוצרת רווח לכולם!

הסבר כללי:

המשתתפים יוצרים יחד מיצג מעניין, מחומרים המצויים ברשותם.

חומרים נדרשים:

בקבוצה רבת משתתפים אין צורך בחומרים. בקבוצה קטנה (כ-5-6), כדאי להכין שניים - שלושה חומרי יצירה: דבק, קרטון וכדומה.

הסבר מפורט בשלבים:

1. נכריז על אתגר יצירת משהו מעניין, מחומרים מאולתרים שנמצא בכיסים ובתיקים.
2. כל אחד מתבקש להביא לפחות חומר אחד שמוצא בכיסו. דוגמאות: עט, נייר לכתבה וליצירה, דבק, קיסם, חוט, סוכריות קטנות או מסטיק, מטבע של עשר אגורות, מפתח שאין בו שימוש וכדומה.
3. מניחים את כל החפצים על השולחן, וחושבים יחד: מה נוכל ליצור מזה? דוגמאות: שלט עם ברכה לחבר שחלה והבריא, שלט לכיתה, לוח מודעות, מחזיק מפתחות.
4. מגיעים יחד להחלטה.
5. איזה חומרים חסרים לנו? למי יש אותם? אולי למישהו יש רעיון איך אפשר להסתדר בלי החומרים הללו?
6. נתחיל ביצירה.
7. הגענו לתוצאה המושלמת. כל הכבוד!

אח, איזו השפלה. גם סירב להביא את הכדור, גם הביא אותו, וגם יצא הרשע של החבורה. אח, איזה פראייר...

כן! חשב שמואל. יצאתי פראייר! דוקא הסירוב שלי לתת, ההתעקשות שלי 'לא לצאת פראייר', הם גרמו לי לצאת 'פראייר' אמיתי...

תובנה:

כמו במשחק, כך בחיים: הסיוע והעזרה ההדדית יוצרים לכולנו תוצאות מדהימות, שלא היינו מגיעים אליהן לבד. כל העולם סובב כולו סביב החסד, "עולם חסד יבנה".

האושר שבנתינה

הנתינה משפיעה על הנותן לטובה, וממלאת אותו הרגשה נפלאה של סיפוק, העצמה, נחיצות, מועילות, נאהבות ושייכות.

הנותן, זוכה להיות מאושר.

כבר אמרו חז"ל "תני בשם רבי יהושע, יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית" (רות רבה, ה, ט).

הבה נתבונן בתועלת הנפשית המופלאה שנוכל להפיק מהנתינה.

שאלה לדיון

מה מניע כל כך הרבה אנשים להתנדב בארגוני חסד למיניהם, למרות שאינם מרוויחים מכך, אלא ההיפך - זה בא על חשבונם וזמנם האישי? האם כולם מונעים מרצון רק להיטיב עם השני?

תשובה

אנשים חשים כי כאשר הם מתנדבים ונותנים לזולת, הם מתמלאים בסיפוק. זה מושך אותם להמשיך עוד ועוד במעשי החסד והנתינה, וליכות להתמלא בהרגשת סיפוק ואושר.

רבי שלום שברון זצ"ל אמר: "ישנן שתי מצוות שאדם עושה בשמחה גדולה ומיוחדת, וזה נותן לו סיפוק רב - לימוד תורה, וחסד. בדוק ומנוסה". וזה רמוז במילים הללו: "כי באור פניך נתת לנו ה' אלוקינו תורת חיים ואהבת חסד" (מתוך תפילת שמונה עשרה), כלומר: בשני הדברים הללו - תורת חיים ואהבת חסד - יש אור ה' מיוחד, שמביא סיפוק ושמחה.

כאשר חבר מבקש מאיתנו ללמוד איתו למבחן, אולי זה נראה בהתחלה מעצבן, אין לנו זמן וכוח לזה. אבל כאשר נראה אותו מצליח במבחן וכותב במרץ, פתאום נרגיש התעלות ותחושת סיפוק מדהימה!

כאשר נטרח לצעוד כל הדרך עם חבר שסובל מצליעה, בהתחלה נחשוב שאנחנו מפסידים זמן ומאחרים בגללו, אבל כשנגיע עמו לשער בית הספר, הלב שלנו יתרחב בהנאה, כמה כיף שבזכותנו החבר הצליח להגיע ללימודים!

כל מי שעסק בחסד, מכיר את ההרגשה הנפלאה הזו.

הנתינה לזולת נותנת לנו תחושה שאנחנו נצרכים, היא תדגיש בעינינו את העובדה שהעולם זקוק לנו, תיטע בנו ביטחון עצמי ותחזק אותנו מבפנים. ככל שניתן יותר, כך נקבל יותר עוצמה פנימית ונוכל להצליח יותר.

סיפור | ה'בר מצווה' שהצילה

מאת: חיים ולדה, מתוך הספר: אנשים מספרים על עצמם.

סיפורי החל לפני כשלושים שנה והסתיים לפני כשמונה שנים, ובעצם לא יסתיים עד סוף כל הדורות. מיד תבינו מדוע.

אני ואחי התאום גדלנו בבית די אמיד. אבי הוא איש מלומד ונשוא פנים ממוצא אנגלי, והוא חינוך את ילדיו חינוך מלא תוכן וערכים. למרות מצבנו הכלכלי המשופר, חיינו בצניעות יחסית לאזור שבו התגוררנו, הידוע כאזור מבוסס.

כחודשיים לפני בר המצווה שלנו נסענו לארצות הברית, ארץ הולדתו של אבי. זה היה כמו טיול בר מצווה שארך שבועיים וחצי. היינו בכל המקומות שעד אז רק שמענו עליהם, בפארקים הידועים בעולם, בבית הלבן, במפלי הניאגרה ובכל המקומות בהם חשקנו כל כך לבקר.

הבסיס שלנו היה בניו יורק, משם יצאנו לכל הטיולים.

יום אחד ביקש אבי להיפגש עם רב שלמד איתו יחד בישיבה בימי בחרותו. משרדו של הרב היה ממוקם באמפייר סטייט בילדינג, אחד המגדלים הגבוהים בעולם באותם ימים, ולמעשה גם היום. בעצם, איני בטוח שזה היה משרדו. שם נקבעה הפגישה, אולי במשרד של חבר משותף.

הצטרפנו לפגישה, אך מיד כשהגענו לפגישה ראינו את הרב מתכוון לצאת משם.

כשראה את אבי, התנצל ואמר כי לא יוכל לשבת אתנו יותר מחמש דקות, מאחר שהוא חייב לטפל בעניין של פיקוח נפש.

עוד לפני שאבי שאל אותנו מה העניין, הוא התנדב לספר, אולי משום שחש אי נעימות מביטול הפגישה ברגע שאחר האחרון.

הוא סיפר על זוג עולים מברית המועצות, חוזרים בתשובה, שבמשך עשר שנים לא היו להם ילדים. הם נאלצו לעבור טיפולים מסובכים, ובסופו של דבר לפני כשנה נולד להם בן ראשון.

לפני שבועיים, כך מספר הרב, התגלה אצל הילד גידול ממאיר. הרופאים בדקו

הרב התרגש מאד. חזרנו למשרד בקומה השבעים ומשהו וישבנו שם שעה ארוכה, שבסיומה רשם אבי המחאה והעביר אותה לידי הרב.

חזרנו הביתה. לא התחרטנו לרגע על ההחלטה. סיפרנו לחברינו שנחוג את בר המצווה בבית, וכמובן בשבת בבית הכנסת עם קידוש רגיל. בתחילה הם הסתכלו עלינו קצת עקום, אך כשהסברנו שתרמנו את הכסף לילד חולה בארצות הברית, איש לא ביקר אותנו על כך. להפך, ראינו מבטי הערכה רבים.

יום בר המצווה הגיע, הכנו את המסיבה בחצר הבית שלנו, ערכנו שולחנות, הזמנו משפחה וחברים, קרובים ומכרים. את האוכל בישלנו בבית. הייתה זו סעודת בר מצווה שמחה מאד, גם אם זולה בתכלית. גילינו שבתקציב פעוט ניתן לערוך שמחה מכובדת, ושנשים נהנים מאד מאוכל ביתי מלווה בנגינת אורגן... היתה גם מקהלה של בני משפחתנו, שמצטיינת מאד במוזיקה.

באמצע בר המצווה מגיע אורח שכלל לא הוזמן. חברו של אבי, הרב מניו יורק, הוא הגיע עם מתנה עטופה - דקה וארוכה, ולאחר קבלת הפנים שעשינו לו מבלי שאיש סביב מבין מי הוא, הוא ניגש אל שולחן הכבוד וביקש לדבר.

הוא הציג את עצמו, ולאחר מכן סיפר לנוכחים מדוע בר המצווה הזו מתנהלת בבית ולא באולם כמקובל. הוא תיאר בצורה מאד יפה ומחמיאה כיצד ראה אותנו מסתודדים ואיך הדבר הגיע מצדנו, ללא לחץ מצד ההורים. לאחר מכן אמר שיש ארגון באמריקה העוסק במעשים טובים, ובכל שנה בוחר בסיפור שהוא בבחינת "המעשה הטוב של השנה".

הרב סיפר שהוריו של הילד החליטו לכתוב את הסיפור על שני ילדים מישראל, שהחליטו לוותר על מסיבת בר המצווה שלהם לטובת ילד חולה. לפני שבועיים נבחר המעשה שלנו למעשה הטוב ביותר של אותו ארגון. הוא קרע את המעטפה, הוציא תעודה גדולה ממוסגרת עם כיתוב באנגלית המכריז על אחי ועל "עושי המעשה הטוב של השנה".

אני רוצה לומר שקיבלנו הרבה מתנות, אך הייתה זו באמת מתנה מיוחדת. בכלל, הסיפור הזה גרם לבר המצווה להיות המיוחדת ביותר מכל אלו שהיו באותה שנה באזור שלנו.

אך המתנה הגדולה ביותר שקיבלנו, היא הדברים שאמר הרב לאחר מכן. הוא בישר לכולם שהטיפול הצליח וכי הילד החולה הולך ומבריא. קשה לי לחשוב על מתנה גדולה מזו.

ואמרו שאין לו סיכויים רבים להירפא. הם המליצו על תכנית טיפול רגילה, באמרם שגם היא לא תעזור. כשהלכו ההורים השבורים להתייעץ באופן פרטי, נאמר להם כי ניתן להציל את בנם באמצעות טיפול חדשני ויקר, שעלותו 20,000 דולר.

הם החלו לבדוק מה האפשרויות שלהם והגיעו לעשרת אלפים דולר לכל היותר. כעת חסרים להם עשרת אלפים דולר נוספים כדי להציל את הילד האהוב שלהם. "אני מוכרח לצאת ולהתדפק על דלתות כמה אנשים, כי אם רוצים להציל אותו צריכים להתחיל בטיפול מחר או מחרתיים לכל היותר".

שמענו את הסיפור. הוא נגע ללבנו מאד, מפני שהרב תיאר את תלאות העלייה שלהם לארץ (מדובר בזמן השלטון הקומוניסטי), את הדרך המופלאה שבה גילו את האמונה, את הקשיים שהיו להם בהבאת הילד הזה, וכעת את השבר הגדול לנוכח מחלתו הקשה.

הרב סיים את סיפורו, התנצל ויצא מהמשרד. יצאנו איתו.

במעלית אני שואל את אבי: "אולי תתרום את הכסף לניתוח של התינוק הזה?" אבי אומר: "הוצאנו על הטיפול הזה הרבה כסף. בעוד חודשיים יהיה אירוע בר המצווה שלכם, ואז נצטרך להוציא עוד יותר כסף. איני חושב שאוכל לשלם כעת סכום כזה".

אמרתי לו: "ואם אוותר על חגיגת בר המצווה שלי ואחוגג בבית?"

אבי הביט בי ושאל: "אתה מבין מה משמעות הדבר?"

ודאי שהבנתי. באזור שלנו היו משפחות מבוססות שנהגו לערוך שמחות מושקעות מאד. למעשה, הייתה מעין תחרות בין עורכי השמחות איזו שמחה תהיה מושקעת ומרשימה יותר (במחשבה שנייה, מדוע אני כל כך מתאמץ לתאר? האמת שזה היה בדיוק כמו היום).

אמרתי לו: "אני מוותר על החגיגה, העיקר שהילד הזה יינצל".

"אבל אתה צריך לשאול רשות גם את אחיך", ציין אבי, "אינך יכול לוותר בשמו".

אחי התאום הסכים ללא היסוס. הסיפור נגע גם ללבו.

הרב כבר התקרב למוניטין שתיקח אותו משם, ואז אבי קרא לו והודיע כי אינו צריך לנסוע לשום מקום. הוא ירשום לו המחאה על סך 10,000 דולר, והניתוח יוכל להתבצע.

שעוד לא קיבל עליו עול תורה ומצוות יכול להציל עולם ומלואו.

כתבתי שהסיפור הסתיים לפני שמונה שנים, אך בעצם לא יסתיים לעולם. כעת אולי תבינו מדוע. אמנם פגשתי את האיש לפני שמונה שנים, אך המשפחה שהקים, שבינתיים כבר גדלה, והמשפחות שיקימו ילדיו, הופכים את הספור שלנו לסיפור ללא סוף, כמו המעשה הטוב שיימשך עד סוף כל הדורות.

! תובנה

בנתינה אמיתית אנו חשים: סיפוק עצום!

כשאנו מתבוננים ממרחק זמן בגרעין הנתינה שזרענו, כשאנו מבינים כי הגרעין הזה הצמיח יכולות באישיותו של אדם אחר, הגרעין שלנו נבט וצמח וקיים עד עצם היום הזה בעולם, אנו מרגישים שייכים, חשובים ובעלי משמעות. אנו מלאים תודה לה' על שזכינו לתת!

כשנעזור לחבר להתכונן למבחן, הוא עתיד להצליח בהמשך, בזכות המעשה שלנו!

כשנוותר לחבר על מקום טוב באוטובוס, הוא יגיע שמח ורגוע יותר הביתה, יתנהג בצורה נאותה עם בני משפחתו, ובכך השפענו על משפחה שלמה לטובה!

אם נארגן ביקור אצל ילד חולה, נרומם את מצב רוחו, נסייע להחלמתו, ונשפיע על מהלך חייו!

החסד שלנו כאן כדי להישאר. הידיעה הזו ממלאת אותנו בסיפוק אדיר...

כעת לקראת חג הפורים, נוכל לקחת את כל מה שלמדנו על חשיבות החסד והנתינה - צעד אחד קדימה לפן המעשי. נעודד את החניכים לעזור בבית, לשמור על הילדים הקטנים, לבדוק אם יש ילד בכיתה או בבית הספר, שמסיבה כלשהי אין לו שמחת פורים כראוי - ולעדכן את המורה או את ההורים, ועוד...

עשרים ושתיים שנה מאוחר יותר, לפני כשמונה שנים, ערכתי בר מצווה לבני בכורי.

הייתה זו חגיגה גדולה, באולם רחב ידיים. אבי, שכבר היה די מבוגר, ישב בשולחן הכבוד, ויחד העלינו זיכרונות מבר המצווה המיוחדת והצנועה שנערכה לנו.

לפתע נכנס לאולם רב מבוגר, שמיד זיהינו כידידו של אבי, ואיתו איש צעיר שנראה נכדו.

הוא ניגש לשולחן הכבוד, חיבק את אבי ולאחר מכן אמר לי: "הבאתי לך איתי מתנה גדולה יותר מזו שהבאתי לך בבר המצווה שלך".

לא הבנתי מה הוא רוצה ממני. מה פתאום שאקבל מתנה בבר המצווה של בני?

הוא נוטל את המיקרופון, משתיק את התזמורת ומבקש לספר סיפור.

שוב הוא מספר לנוכחים, שרק מעטים מהם ידעו, את שקרה לפני עשרים שנה, כשאחי ואני ויתרנו על מסיבת בר מצווה מפוארת לטובת ילד חולה.

הוא גם סיפר שנבחרנו לעושי המעשה הטוב של אותה שנה על ידי אותו ארגון.

ואז הוא אמר: "בבר המצווה ההיא הבאתי כמתנה את התעודה על המעשה הטוב שעשיתם. בבר המצווה של בנך החלטתי להביא את המעשה עצמו. הנה הוא". הוא הציג את האיש הצעיר שעמד לצדו: "זה התינוק שהצלתם על ידי אותו ויתור. כבר זמן רב הוא מבקש להודות לכם על חלקכם בהצלתו, והחלטתי שבר המצווה של בנך יהיה הזמן הטוב ביותר לעשות זאת".

איני יכול לתאר מה קרה שם. אחי ואני בכינו כמו ילדים קטנים. גם אבי האריסטוקרט, שמעולם לא ראיתיו דומע, רעד מבכי. צילומי הווידאו שראיתי לאחר המסיבה גילו לי שרבים מהנוכחים בכו אף הם. לא היה פשוט לראות את התינוק החולה, שרק היה בדמיון שלך, עומד מולך כאיש צעיר ונשוי - כך הסתבר לנו - ואב לשני ילדים. מעבר למתנה, הייתה כאן העצמה למעשה הקטן שעשינו אז. פתאום הבנו את משמעותו. פתאום קלטנו מה עשינו, והיה זה רגע כל כך מיוחד בעוצמתו, כל כך קשה להבנה, עד כמה צעד קטן של ילד

הפעלה | נתינה זה אושר

משפט פתיחה:

משחק מרתק, שימחיש לנו בפועל כיצד נתינה מגבירה אושר ומעניקה תחושת סיפוק.

הסבר כללי:

כל אחד מתנסה בנתינה לזולת, ומנתח בעצמו את הרגשתו.

חומרים נדרשים:

- חבילת ופלים / בייגלה.
- חפיסות שוקולד - רצוי כמספר החניכים.
- גליל ניר עטיפה למתנה.
- דפים ומכשירי כתיבה.

הסבר מפורט בשלבים:

1. המדריך יכול להיעזר בחניך או שניים, ולהכין ארבעה סוגים של מארזי מתנה. סוג ראשון - מארזים של בייגלה / ופלה בודד עטוף בנייר עטיפה. מספר המארזים כמספר מחצית מהחניכים בקבוצה. סוג שני - מארזים ובהם חמישה בייגלה / חמישה ופלים עטופים בנייר עטיפה. מספר המארזים כמספר מחצית מהחניכים בקבוצה. סוג שלישי - מארזים ובהם קוביית שוקולד בודדת עטופה בנייר עטיפה. מספר המארזים כמספר מחצית מהחניכים בקבוצה. סוג רביעי - מארזים ובהם חפיסת שוקולד שלימה עטופה בנייר עטיפה. מספר המארזים כמספר מחצית מהחניכים בקבוצה.
2. החניכים מתחלקים לשתי קבוצות.
3. קבוצה 1 מקבלת לידיה את מארזי הוופלים / בייגלה הבודדים. כל חניך לוקח מארז אחד, ומעניק אותו לחניך מהקבוצה השנייה.
4. החניכים שקיבלו את המארזים פותחים אותם, ומראים לכולם מה יש בהם.

5. עכשיו נבקש מהחניכים שהעניקו את המארזים, לציין - כמה נהיית מהנתינה הזו, מ1 עד 10? המדריך רושם את התשובות בדף.
6. עכשיו קבוצה 2 מקבלת לידיה את המארזים של קוביות השוקולד הבודדות, כל חניך מקבל מארז אחד ומעניק אותו לחניך מקבוצה 1. אחרי פתיחת המארזים הם מציינים את מידת ההנאה מהנתינה, מ1 עד 10. המדריך רושם.
7. חוזרים לקבוצה 1, כל חניך מקבל מארז של שלושה בייגלה / ופלים, ומעניק אותו לחניך מקבוצה 2. אחרי פתיחת ארזות, מציינים את מידת ההנאה ורושמים.
8. כך קבוצה 2 עם מארזי חפיסות השוקולד השלימות.
9. נשווה תוצאות! מה ממוצע ההנאה מנתינת המארזים המוקטנים? (איך מקבלים ממוצע הנאה של נתינת מארזים מוקטנים בקבוצה 1? זה פשוט, מחברים את כל המספרים של נותני מארזים מוקטנים בקבוצה 1, ומחלקים את התוצאה במספר החניכים).
- מה ממוצע ההנאה מהענקת המארזים המוגדלים?
10. אפשר גם לציין את מידת ההנאה מקבלת המארזים, ולהשוות ממוצע הנאה מקבלה, לממוצע הנאה מנתינה.

תובנה:

כל סיוע ונתינה, זהו סיפוק אדיה. הבה ניתן, ונקבל!

אסירות פורים

משחק מרתק ובדיחות חינוכיות

משפט פתיחה:

משחק ססגוני במיוחד, מבלבל ומשעשע, במיוחד לפורים.

הסבר כללי:

תחרות קבוצות ויחידים - מי מזהה את החברים שלו, ומנצח את התחפושות המבלבלות.

חומרים דרושים:

- תחפושות לכולם - כולל מסיכות פנים לכל אחד, שונות זו מזו (חסר תחפושות לכל החניכים? אפשר להסתפק רק במסיכות - שונות זו מזו).
- שקיות שחורות או אטומות להסתרת התחפושות.
- טבלת ניחושים מצורפת - לצלם לכל החניכים.
- עטים לכולם.

הסבר מפורט בשלבים:

1. נתחלק ל 4 קבוצות שוות, כל קבוצה תקבל שם: קבוצה 1 - משלוח מנות. קבוצה 2 - מתנות לאביונים. קבוצה 3 - משתה ושמחה. קבוצה 4 - מקרא מגילה.

מורידים את המסיכות

2. כל אחד מקבל תחפושת בתוך שקית שחורה או אטומה, דף טבלה, ועט.
3. כולם יוצאים מהחדר ותופסים מקום נסתר להתחפש בו.
4. לאחר מכן נכנסים כולם לחדר, ומנסים לגלות אחד את השני למרות המסיכה.
5. אסור לדבר בכלל! כל אחד רושם בדף את החברים שהצליח לגלות.
6. מי שסיים ניגש למדריך, ומגיש לו את הדף.
7. לא מורידים את המסיכות, עד שכולם סיימו.
8. לאחר שכולם סיימו, המדריך בודק מי ניחש הכי הרבה, ומי הקבוצה שיחד הצליחה הכי הרבה.
9. כדאי לחלק פרסים בהתאם.

תובנה:

במשך כל השנה - נוריד את המסיכות בינינו, לא נסתתר מאחורי מסיכות כמו 'גאוה' 'כבוד' וכדומה, נתאחד כולנו ונעזור זה לזה בשמחה!

פורים שנה!

חודש השמחה

היה פעם יהודי שתמיד היה שמח, ובמיוחד היה מגלה שמחה יתירה עם כניסת חודש אדר. שאלוהו: הרי פורים הוא יום אחד בלבד, כולם מצליחים לשמוח בו, אבל איך אתה מצליח לשמוח במשך כל החודש? השיב היהודי:

"אני אסביר לכם. בצעירותי תמהתי למה החליט המן-הרשע להרוג את כל היהודים ביום אחד דוקא? ומה היה איכפת לו אם ייהרגו היהודים בכמה ימים? אלא לא לחינם נקרא שמו 'המן' - הרשע'. בסתר ליבו הוא חשש שמא יעשה הקב"ה נס ועצתו תופר, ואז יעשו היהודים את היום הזה לחג. לכן קבע את הגזירה ליום אחד בלבד, כדי שאם יהפוך היום הזה לחג, לא יהיה אלא חג בן יום אחד בלבד.

"אבל אני הרי מבין את מחשבתו של המן-הרשע ולכן אני שמח כל החודש וכל השנה..."

מול המראה

יש בדחן מפורסם באמריקה החרדית, שמו ר' יענקל מילה. מרן רבי חיים קנייבסקי שליט"א חיתן פעם נכד, ור' יענקל הוזמן לשמחת ה'שבע ברכות', לשמוח את הקהל ובראשם הרב קנייבסקי.

פתח ר' יענקל: "כבוד הרב יש לי שאלה, מה הדין אם הכלה תעמוד להדליק נרות שבת, אבל היא תעשה את זה מול המראה, אז היא הדליקה נר אחד, ורואים כבר שניים, האם היא צריכה להדליק עוד נר, או שזה מספיק?"

ענה לו הרב קנייבסקי בחיוך: "אם היא עומדת מול המראה, אז יש שם שתי נשים, צריך ארבע נרות..."
מסר: עם עיקש, תתפתל... לשאלה מתחכמת עונים בתחכום...

חמישה מקררים

יהודי עובר במסלול הירוק בשדה התעופה, כשמטענו כולל לא פחות מ-5 מקררים. המוכס עוצר אותו מיידית: "סליחה רבי, מה זה צריך להיות?"

"אני יהודי חרדי", מסביר הרבי, "וצריך מקרר אחד עבור מזון בשרי, ואחד עבור חלבי".

"נניח", אומר המוכס, "אבל זה מסביר רק 2, מה בנוגע לשאר?"

"על פסח שמעת?", שואל הרבי, "ובכן, אני זקוק גם לזוג בשרי וחלבי, עבור חג הפסח".

המוכס מגרד את פדחתו ושואל: "ומה לגבי המקרר החמישי?"

"נו בשביל אחד אתה עושה סיפור??", עונה היהודי בתמימות...

מסר: לשקר אין רגליים. כל תירוץ שקרי מתגלה בסוף...

לחיים!

מתוך הריסות תאונת דרכים נוראית, יוצאים בחיים רק שניים - כומר נוצרי, ויהודי.

היהודי אומר לכומר, "זהו אות משמיים שדווקא רב וכומר יינצלו!!!"

"נכון מאוד", עונה לו הכומר "יש הרבה אמת בדבריך".

היהודי חוזר ופונה לכומר "איזה נס! כל המכוניות הרוסות ורק בקבוק היין שלם, זה סימן משמיים שנשתה יחד לחיים".

הכומר אומר שנית "גם הפעם יש אמת בדבריך".

היהודי מגיש לכומר את הבקבוק שישתה, והכומר שותה לגימה הגונה.

כשהוא מסיים, היהודי לוקח את הפקק של הבקבוק, וסוגר אותו.

הכומר לא מבין למה היהודי סגר את הפקק אחרי שהזמין אותו לכוסית, "אתה לא מתכוון לשתות?" הוא שואל.

"כן בוודאי", עונה לו היהודי, "אני אשתה כהוגן ואחגוג כל הלילה. רק בוא נחכה לשוטרים קודם..." [שלא יוכלו להאשים את היהודי בתאונה, הרי הכומר שיכור כלוט...]

מסר: אחרי ששותים, אין דרך חזרה. סוף מעשה, במחשבה תחילה...

תקציב

ראש הממשלה והשרים מחליטים לרדת אל העם ולסייר במוסדות שונים בארץ.

הם מגיעים לבית ספר, ומגלים ציוד מיושן, כיתות עלובות וחוסר במוזגנים.

"חסרים לנו תקציבים!" מתלונן מנהל בית הספר.

"אין מה לעשות", משיב ראש הממשלה, "למדינה אין כסף".

לאחר מכן הם מגיעים לבקר באוניברסיטה.

הם מגלים כיתות צפופות ללא מזגן וכיסאות שבורים. "חסרים לנו תקציבים!", מתלונן הדיקן.

"אין מה לעשות", משיב ראש הממשלה, "אין כסף".

משם נוסעים כולם לבקר בבית סוהר. הם מגלים תאים מוזנחים ותנאי כליאה קשים.

"חסרים לנו תקציבים!", מתלונן מפקד הכלא.

"מהר!", מורה ראש הממשלה לעוזריו, "תדאגו להעביר 50 מיליון שקל לשיפוץ בתי הסוהר!"

בצאת הפמליה מהמקום, פונים השרים לראש הממשלה: "איך זה שלכולם אמרת שאין כסף ולבית הסוהר יש?"

"רבתיי השרים", משיב ראש הממשלה, "בבית הספר, סיימנו ללמוד. לאוניברסיטה כבר לא נלך, אבל לכלא יש סיכוי טוב מאוד שעוד נגיע!"

מסר: לא להתגאות. כל אחד עלול לרדת מתפקידו הרם, הקב"ה משפיל גאים ומגביה שפלים...

האחד והיחיד

ביל גייטס נשיא מייקרוסופט החליט לחפש מנהל לחטיבת מייקרוסופט אירופה, אשר ממוקמת בקרואטיה. לאור הפרסומים, הגיעו 5000 מועמדים שהתכנסו באולם גדול. אחד מן המועמדים היה מוריס כהן, ישראלי המתגורר בפריס. ביל גייטס הודה לכל הבאים, והתנצל שהוא מחפש את האחד והיחיד, לכן עליו לערוך סלקציה. תחילה ביקש ביל גייטס כי כל אלה שאינם יודעים להשתמש בשפת התיכנות "JAVA" יקומו ויעזבו. 2000 איש עזבו את האולם. מוריס כהן אמר לעצמו: "אני לא מכיר את השפה הזאת, אבל מה כבר אני יכול להפסיד אם אשאר? אני אנסה". כעת ביקש ביל גייטס מהמועמדים שנשארו שכל מי שאין לו ניסיון בניהול קבוצות של 100 איש ומעלה, יקום ויעזוב את האולם. 2000 איש נוספים קמו ועזבו. מוריס ידידינו אמר לעצמו: "אמנם אין לי ניסיון כזה, אבל מה כבר יכול לקרות?" והוא נשאר באולם. שוב ביקש ביל גייטס כי כל מי שלא סיים את האוניברסיטה בהצטיינות, יעזוב את האולם. 500 איש נוספים עזבו. מוריס אמר לעצמו: "אמנם עזבתי את בית הספר בגיל 15, אבל אין לי מה להפסיד" והמשיך לשבת. לבסוף אמר ביל גייטס: כל מי שאינו דובר את השפה הסרבית קרואטית מתבקש לעזוב. 498 מועמדים עזבו את האולם. מוריס חשב: "אני לא דובר סרבית קרואטית, אבל אני לא קם ולא עוזב, אני - נשאר, ממילא אין לי מה להפסיד". הוא מצא את עצמו באולם הענק עם עוד מועמד אחד שנשאר גם הוא אחרי שכולם עזבו. ביל גייטס הצטרף אליהם ואמר: "כנראה שאתם המועמדים היחידים המדברים סרבית-קרואטית, כל הכבוד, אני מבקש לשמוע שיחה קצרה שתנהלו ביניכם בשפה הזו". בקור רוח פנה מוריס לעבר המועמד השני ואמר לו: "מה נשתנה הלילה מכל הלילות?" המועמד האחר השיב בלי למצמץ: "שבכל הלילות אנו אוכלים חמץ ומצה"... מסר: ביטחון עצמי, אומץ פנימי, עוזרים כל מצב...

הכניסה לכלבים אסורה

הלכו הכומר ורבי יהונתן אייבשיץ יחד. והנה שלט בפתח גן ציבורי: "הכניסה ליהודים ולכלבים אסורה". הביט הכומר בשלט וברבי יהונתן חליפות, וצחק בלעג לבזיונם של היהודים. השיב רבי יהונתן: "כאן לשנינו אין כניסה, בא ונמשיך לכיוון אחר...". מסר: אל תמהר לצחוק על אחרים, זה עלול לחזור אליך...

להרוויח בלי כסף!

חודש אוגוסט הסתיים. יורד גשם ועיירת הנופש האיטלקית נראית כאילו ננטשה. כבר כמה שבועות שאין תיירים, הזמנים קשים, לכולם יש חובות וכולם חיים על אשראי. לפתע מגיע לעיירה תייר עשיר. הוא נכנס לבית המלון היחיד בעיירה. שם על שולחן הקבלה שטר של 100 יורו והולך לבחור לעצמו חדר. בעל המלון לוקח את השטר ורץ לשלם את חובו לקצב. הקצב לוקח את השטר ורץ לשלם את החוב למגדל הבקר. מגדל הבקר לוקח את השטר ומשלם לספק המזון. ספק המזון, חוטף את השטר ורץ לשלם את חובו למזכיר העיירה. מזכיר העיירה לוקח את השטר ורץ למלון, לשלם את חובו לבעל המלון, עבור החדרים ששכר מפעם לפעם. באותו הרגע יורד התייר לאחר שבדק את החדרים, לוקח את השטר באומרו ששום חדר לא מוצא חן בעיניו, ועוזב את העיר. אף אחד לא הרוויח כלום, אך כל העיירה חיה כעת בלי חובות - ומביטה אל העתיד. מסר: עם קצת אופטימיות ורצון טוב, נוכל לפתור בקלות הרבה בעיות...

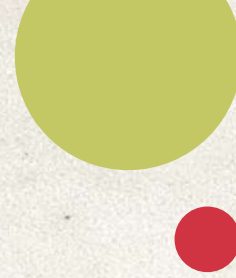

"אהבת חסד"

למדנו והחכמנו על נתינה, כמה היא חשובה ונותנת סיפוק. אבל, האם לעולם אכריח את עצמי לתת, אתאמץ לשבור את הרצון הטבעי לא לתת? או שאוכל לאהוב את הנתינה, לתת מתוך רצון, ברוחב לב ובנדיבות?

היום נדבר על "אהבת חסד", נראה כי חסד אמיתי הוא מתוך אהבה לנתינה. פשוט לרצות לעשות טוב לשני.

כאשר אוהבים לתת, עוזרים גם למי שיכול להסתדר לבד, ולא מדקדקים לבדוק האם הוא ממש חייב את העזרה, או לא. כי מה יותר כיף מלתת ולעזור?

מזוזות ביתך

יהודי עשיר קנה בית מפואר ב'בוורלי הילס' בקליפורניה, ושכר מעצב פנים מקומי.

לאחר שביתו היה מוכן, נזכר בעל הבית שלהכל דאג, אבל דבר אחד שכח - להתקין מזוזות בדלתות. הוא נסע העירה, קנה 50 מזוזות מאד מהודרות וביקש ממעצב הפנים שיתקין כל אחת מהן בצידה הימני של כל אחת מדלתות הבית, פרט לדלתות השירותים.

"מה בכך שהמעצב גוי", חשב לעצמו, "הסברתי לו בדיוק איך להתקין, וזהו!"

הוא הלך מביתו קצת מודאג, פן יפגע המעצב בצבע הטרי או שלא יתקין אותן כהלכה.

אך בשובו הביתה אחרי שעות אחדות, הוא נוכח שהמשימה בוצעה לשביעות רצונו המלאה, ולכן שילם את שכר המעצב ברוחב לב והודה לו בחום.

ממש לפני צאתו מהבית, אמר המעצב לעבר בעל הבית: אני ממש שמח על שאתה מרוצה מעבודתי. אגב, הוצאתי את 'תעודות האחריות' מכל אחת מהן והנחתי אותן על השולחן בסלון...

מסר: "אדם דואג על דמיו, ואינו דואג על ימיו. דמיו אינם עוזרים, ימיו אינם חוזרים..."

ירוושה

מעשה שהיה באדם נוטה למות, ששכב בביה"ח בניו יורק. נכנס ראש המחלקה, הפרופסור, ומודיע לו ששעותיו ספורות.

נאנח האיש וקרא: "דייויד!" מיד התייצב בנו הבכור, "כן אבא" אמר. "אתה מקבל", אמר האיש הגוסס, "את שדרות ברודוויי ממספר 1 עד מספר 20".

"אריאל", קרא האיש. "כן אבא", התייצב בנו השני. "אתה מקבל את ברודוויי מספר 20-40".

"נטלי" קרא לבתו היחידה, והיא ניגשה אליו בדמעות: "כן אבא". "את מקבלת את שדרות ברודוויי מ-40 עד הסוף".

משתומם הפרופסור ושואל שם מישוה: "מי זה האיש העשיר הזה?"

אמר לו אחד: "זה מחלק עיתונים. הוא רק מסדר את החלוקה אחרי פטירתו. שלא יהיה בלגאן..."

מסר: לא להתפעל מחיצוניות. לא כל מי שנראה בעל יכולות ומשאבים, הוא באמת כזה...

שאלה לדיון

- מהי הנתינה המושלמת המצופה מאיתנו: לתרום סכום כסף גדול? להתנדב בארגון התנדבות בקביעות? לעשות ערב התרמה לניצולי שואה? להיות שר הרווחה...?
- מהו מעשה הנתינה המוערך ביותר, שישמש לנו סמל ודוגמא?

תשובה

כדי לענות על כך נקדים בשאלה מעניינת.

בפרשת חיי שרה (בראשית כד, יד) כשאליעזר עבד אברהם הולך למצוא שידוך ליצחק, הוא מבקש להיעזר בסימן משמים, ומציב תנאי מפתיע כדי לדעת מי הראויה להינשא ליצחק: "וְהָיָה הַנֶּעֱרָךְ אֲשֶׁר אִמְרוּ אֵלָיָהּ הֲטִי נָא כֶּדֶךָ וְאֶשְׁתָּהּ - וְאִמְרָהּ: שְׁתָּה, וְגַם גְּמֻלְךָ אֶשְׁקָה! אֵתָהּ הִכְחַתְּ לְעֶבְדְּךָ לְיִצְחָק, וְבָה אֲדַע כִּי עֲשִׂיתָ חֶסֶד עִם אֲדֹנָי".

נשאלת השאלה: וכי חסרים אנשים ברחוב המוכנים לתת מים לעובר אורח צמא?!

נניח ומגיע אלינו אדם מהוגן, בעל חזות נורמטיבית, ומבקש מאיתנו כמה שקלים לקנות אוכל. האדם אכן נראה צמא ועייף, ובכיסו יש כמה שקלים שאנחנו בהחלט יכולים להעניק לו, והם לא יחסרו לנו כל כך. האם ניתן לו או לא?

סביר להניח שנעניק את הכסף במאור פנים, בעיקר אם אנחנו גם לא לחוצים בזמן...

עכשיו ננסה לחשוב מה יקרה אילו כל בקשתו תסתכם בכוס מים. ההוצאה הכספית חסרת משמעות, והדבר כרוך במאמץ מועט. סביר להניח שרוב מוחלט של המתבקשים להעניק כוס מים היו מוכנים ברצון למלא את הבקשה.

אם כן, מה מיוחד כל כך בנערה המציעה בנדיבות מים לאליעזר, עד כדי שהיא ראויה להיכנס למשפחת אברהם אבינו, ולהינשא לבנו יחידו יצחק?!

משיב על כך הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל:

אליעזר בוחן את רבקה לא בחסד, אלא ב'אהבת חסד'. כי כולם מסכימים לעשות חסד, אבל לא מעוניינים שינצלו אותם. אם אתה יכול להסתדר לבד, בבקשה, אל תטריח אותי... אך אצל רבקה היה דבר מעניין: אליעזר בא עם עשרה גמלים ועשרה עבדים, באה ילדה והוא אומר לה: "אני רוצה לשתות", היא יכולה לתמוה: וכי אני צריכה לדאוג לכם?! תיקחו לבד... וכי יש לך איזו בעיה המונעת ממך לשאוב מים בכוחות

עצמך? אך התשובה היא: ודאי הוא יכול להסתדר לבד, אבל אני רוצה לעשות את זה! כי אני אוהבת חסד!

זה בדיוק מה שמתאים למשפחת אברהם אבינו: גם אברהם אבינו, לא יכול היה שיעבור עליו יום בלי חסד. בפרשת 'וירא' מתואר כיצד אברהם אבינו ישב בפתח האוהל, משום שלא הגיעו אליו אורחים. הוא חיפש נואשות אחר סיוע שיוכל להעניק למישהו בכזה יום חם, בו אין עוברי דרכים. אם רבקה מתבקשת לתת רק כוס מים, והיא מסכימה בשמחה למרות שאליעזר יכול לקחת לבד, ועוד מוסיפה להציע שאיבה לגמלים כדי לתת מעצמה יותר, אין הוכחה גדולה מזו שהיא כדאית וראויה להיכנס לביתו של אברהם אבינו.

הרי לנו מושג נדיר וחריג של 'אהבת חסד' - שאפילו אם השני יכול להסתדר לבד, השמחה הגדולה האישית שלו היא אם יש לו יכולת לעשות טוב ונעים לזולת.

בכך מתבארים דברי הגמרא במסכת שבת (דף קד): מפני מה רגלה של האות ג' פשוטה ומושטת כלפי האות ד'? מפני שדרכו של "גומל חסדים" לרדוף אחרי הדל.

זוהי הגדרתו של "בעל חסד": לא לחכות שהשני יבוא ויבקש כדי לעזור, אלא ללכת לחפש את הדלים ולעזור להם. ואם כבר אירע שביקשו - לתת להם מעבר לרצונם. להוסיף על הבקשה.

זכור: דרכו של "גומל חסדים" לרדוף אחרי הדל. תמיד נהיה עם "צעד אחד קדימה", נפקח עיניים ולב סביבנו. נמלא את הבקשה, ונברר ברגישות: "ומה עוד?"...

יש כאן נקודה רגישה שכדאי לחדד: יש הבדל עצום בין **לעשות חסד**, לבין **ניצול**. אין הכוונה בדברים אלו שכעת כל בקשה של חבר יש לרוץ לקיימה, כמו למשל ילד מבקש מחבירו להכין לו כל יום על השולחן בחוורו מההפסקה כוס עם מים... ברור שזהו לא חסד, אלא ניצול שפל. לכל דבר יש גבול, אנחנו רק ממחישים לחניכים כיצד לחשוב על השני תמיד, ולראות צרכים שלא תמיד גלויים. אם בקשת החסד הופכת לקבועה, היא ניצול... אם המבקש מאיים ומכריח, גם זה לא חסד אלא התעללות...

לתואר ראשון בירושלים, נהגתי לעשות את הקניות שלי בשוק 'מחנה יהודה'. יום אחד ראיתי אישה מבוגרת 'גורת' שני שקים כבדים על הרצפה. כמו כל אזרח מוסרי, הצעתי לה את עזרתי. כשניסיתי להרים את המשקל הכבד, ראיתי שזה ממש בלתי אפשרי, ולא הבנתי כיצד אישה בגילה מסוגלת להיסחב ככה עם הכבודה".

פרטוש שאל את הגברת, מדוע לא ביקשה עזרה מאף אחד, ותגובתה הפתיעה אותנו, לא פחות מהסלים הכבדים שסחבה. "היא לא פנתה לאף אחד, כי לא היה לה נעים להציק לאנשים או לגרום להם לחוסר נעימות, בכך שיסרבו לה". אז הביזק במוחו הרעיון. "חשבת כמה נהדר זה היה לו בשוק היו מסתובבים אנשים בעלי חולצות זוהרות עם לוגו 'אני מוכן לעזור לכל מי שצריך עזרה'. כך, כל מבוגר שמתקשה בסחיבת סליו, ירגיש נעים לפנות ולבקש עזרה".

זה נחמד שיש רעיון, אבל איך מתחילים להריץ אותו?

פרטוש פנה לארגון המקדם מיזמים חברתיים, והם הפנו אותו אל פעילים מקסימים שנתנו יד לקידום הרעיון המקורי.

"לפני הפרסום עשינו מעין 'סקר שוק', כיוון שהתלבטנו בבחירת היום להתנדבות. היינו בטוחים שהיום הטוב ביותר מבין ימות השבוע הוא יום שישי, אך הסתבר לנו שדווקא רביעי או חמישי הם הימים ה'מנצחים', שבהם רוב המבוגרים פוקדים את השוק", מתאר פרטוש בפרוטרוט. "לאחר מכן נפגשנו עם המנהל הקהילתי, עיריית ירושלים וגופים אחרים, כדי לתאם מולם את הפעילות שלנו. לאחר שהכול הוסדר התחלנו בפרסום".

"כל מי ששמע על המיזם שלנו, לא הפסיק להתפעל ולברך אותנו שנצליח. מכולם בלי יוצא מן הכלל, הן מתנדבים, הן מבוגרים - הבנו שיוזמה כזו היא דבר שבהחלט דבר נצרך ומאוד מחמם את הלב".

בהתחלה (הוא אומר לפני שנים ספורות), רוב פעילות הפרויקט נעשתה על ידי חברים ומכרים של פרטוש, כמו גם אחרים שהסכימו לתת יד לעשייה החשובה, ולהקדיש כשעתיים ביום לטובת העניין. עם הזמן, התרחבה הפעילות והגיעה לאזוניהם של מתנדבים נוספים, צעירים ובוגרים כאחד, שהגיעו אף הם לעזור. "הפעילות מזכה את המתנדבים שלנו בטיפים חכמים לחיים, מהאנשים שנעזרים בהם. הפרויקט הזה הניב מפגשים נורא מעניינים. כיום, לא רק שזכינו במתנדבים שעושים מסירות נפש ומגיעים למפגשים באופן תדיר, אלא שהרחבנו את הפעילות לשווקים בערים אחרות מלבד ירושלים - מגמה שרק הולכת וגדלה. כך שאני שמח לבשר שבמפגש הבין-דורי הזה,

סיפור 1 | הרב שהתפעל לחולה

הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל, הגיע פעם למחלקה פסיכיאטרית בבית חולים, כדי לעקוב אחר טיפול רפואי הניתן לאחד ממקורביו.

לפתע, רואה רבי אברהם שם את ידידו, יהודי תלמיד חכם מוכר, שהמתין בעצמו לטיפול.

אותו יהודי התבייש מאוד שרבי אברהם הבחין בו כאן, בתוככי המחלקה... אך בטרם הספיק לעשות דבר, ניגש אליו רבי אברהם, הנמיך עצמו ולחש לאזנו: "נו, מה לעשות... לעיתים גם אני צריך להיות כאן... עשה לי בבקשה טובה גדולה, אל תספר לאיש כי פגשת אותי פה..."

בכך דאג רבי אברהם, שהיהודי לא יתבייש, וירגיש בנוח בחברתו של רבי אברהם...

! תובנה

מעשה החסד הזה של חשיבה 'מחוץ לקופסה', מגיע על ידי אדם שבעצמו חושב 'כיצד אוכל להיטיב עם השני'. בלי שהתבקש, מעצמו ניסה לראות כיצד ימלט את חברו מאי הנעימות...

הבה נשמע סיפור נוסף, מפתיע לגמרי אך אמיתי לחלוטין, סיפור של איש אחד שהחליט לחשוב 'מחוץ לקופסה' ולרדוף אחרי החסד, בגלל מניע אחד ויחיד: אהבתו לחסד!

סיפור 2 | יוזמה אדריימה: חולצות לזוהרות כסוק

יקיר פרטוש, בן 30, עובד משרד החינוך בירושלים, מספר:

"כל אדם שקונה מפעם לפעם בשוק, יודע שיש לא מעט אנשים מבוגרים שסוחבים סלים כבדים, ללא שום עזרה", הוא מתאר. "כשהייתי סטודנט

יהודי המציע את שרותיו כנהג בחינם כדי להביא לביתם את גדולי התורה. לכן, רגישותם לזולת של רבי משה ורבי יעקב הנחתה אותם, שצריך לארגן את הישיבה באופן שתמיד יישאר מישהו לצידו של הנהג. מעתה: אם יישב רבי משה במושב הקדמי, הרי הוא ייצא מהמכונית כשיגיעו לביתו, ורבי יעקב יישאר מאחור בדרך שעד ביתו הוא. הנהג מלפנים לבדו, ורבי יעקב במושב האחורי - אין זה מתאים כלל.

לכן החליטו שיישב רבי יעקב מלפנים. כאשר הגיעו לביתו של רבי משה, יצא רבי יעקב מהרכב כדי לאפשר לרבי משה לצאת, ואז חזר רבי יעקב למושב הקדמי, וכך שמרו על היחס הנכון כלפי הנהג, בהבנה לעמקי רגשותיו, כראוי וכיאות לגדולים בתורה שכמותם.

תובנה !

כשהעיקרון ברור: לחשוב על הרגשת השני, על צרכיו, הרבה יותר קל לתת. זה נקרא "לחשוב מחוץ לקופסה". וזו המשמעות של הביטוי החז"לי "רודף חסד". תחשוב איך השני היה רוצה להרגיש בסיטואציה זו, מה הוא היה רוצה לקבל. זוהי הנתונה המושלמת!

ההבדלים בין נותן ונוקק קטנים. כל אחד נותן את מה שיש לו - האחד כוח, האחר חכמה וניסון חיים".

תובנה !

כל אחד, בכל גיל, יכול לחפש ולמצוא פתרונות איך לעזור לאחרים. גם אם לא כל אחד יפתח ארגון, אבל ודאי שמי שירצה לעזור - יצליח. העיקרון הוא: לאהוב ולרדוף אחרי החסד.

דוגמא מאלפת נוספת ל'חסד מחוץ לקופסה' נראה בסיפור הבא:

סיפור 3 | אי ייצא ראשון מהרכב?

שני גדולי התורה שהאירו את שמי אמריקה - רבי משה פינשטיין ורבי יעקב קמינצקי, זכר צדיקים לברכה, שהו יחד באותו אירוע. את דרכם הביתה אמורים היו לעשות בצוותא, בחברתו של בעל רכב שהתנדב לקחת את שניהם.

המסלול היה אמור לעבור קודם בביתו של רבי משה שהיה קרוב יותר, ואחר כך בביתו של רבי יעקב.

ברכב בו עמדו לנסוע, הכניסה אל המושבים האחוריים התבצעה דרך המושב הקדמי שליד הנהג. גם כאשר צריך היה לצאת, על הנוסע הקדמי היה לפנות את מקומו בכדי לאפשר לנוסע האחורי לקפל את מושבו ולצאת מהרכב.

דברו ביניהם שני הצדיקים הללו, מי יישב מלפנים ומי יישב מאחור.

אמרו אתם: אם רבי משה יוצא קדם, מה הכי הגיוני: שהוא יכנס לאחור, או יישב במושב הקדמי? נו ודאי, שיישב קדימה!

אך הם החליטו, שרבי משה ישב מאחור ורבי יעקב מלפנים.

מדוע הסיקו מסקנה כזו, היפך ההיגיון הפשוט?

כך היה הנימוק: אין זה דרך ארץ כלפי הנהג, שיהא לבד מלפנים, עם כיסא ריק לצדו, ומביא לביתו את רבי יעקב היושב במושב האחורי. זהו עלבון כלפי

הפעלה | מרדף החסד

משפט פתיחה:

משחק יצירתי, מסיר חסמים ושובר המון קרח.

הסבר כללי:

מרוץ קליעה למטרה, מי מצליח להפיל יותר בקבוקים.

חומרים נדרשים:

- בקבוקי 1.5 ליטר כמספר החניכים.
- חפצים קטנים מזדמנים (סליל דבק סלוטייפ, כדור פלא וכדומה).

הסבר מפורט בשלבים:

1. מעמידים בשורה את הבקבוקים הריקים, ומולו בשורה מקבילה את החפצים, ובשורה מקבילה את כל החניכים.
2. בין הבקבוקים לחפצים המרחק יהיה 5 מטר, ובין החניכים לחפצים המרחק יהיה 2 מטר.
3. כעת כל חניך בתורו ניגש, לוקח חפץ, ומטיל אותו לעבר הבקבוק שממול, וחוזר למקומו.
4. הבקבוק נפל? רושמים נקודה אחת לחניך. אחרי שסיימו סיבוב אחד, מסדרים הכל, ושוב מתחילים מהתחלה - כך שכל חניך יקבל כמה הזדמנויות.
5. החניכים אשר קלעו יזכו בפרס בלי הגרלה, והחניכים אשר לא קלעו יכנסו להגרלה על הפרס.

תובנה:

גם ביומיום נרוץ ונרדוף אחר הנתינה לשני, בכל הכח.

יש גבול לנתינה?

נתינה אמיתית, באה לא רק כאשר היא משתלמת, כאשר מרוויחים ממנה. נתינה אמיתית באה תמיד, ללא גבולות. כך אנו אומרים כל יום בבוקר "אלו דברים שאין להן שיעור... וגמילות חסדים".

אם בכל הזדמנות נעשה חשבונות האם שווה לי לעשות חסד עכשיו, או האם יש לי כח, זהו לא חסד אמיתי, זה מעשה ש"משתלם" כמו עסקים...

חסד עושים תמיד!

לב מהסוג הזה, לתת ולעזור רק לחוג מצומצם של חברים, זה לא מה שהתורה רוצה מאיתנו.

אנו מצוּיִים לטוב לב שיהיה הרגל וטבע בקרבנו, פשוט נרצה לתת ולהעניק לכל מי שבסביבתנו, נהנה ונשמח לחלוק את הממתק עם חבר, נרצה לסייע לחלשים ונשמח על כל הזדמנות לחסד.

אנו מצוּיִים לחסד שהוא חלק מאיתנו, הוא תמידי, ללא גבולות!

אין שיעור כמה עלינו לחשוב על השני ולהעניק לו, אין שיעור לטוב בעולם... יש צדיקים שהתמסרו לזולת במסירות נפש ממש! נלך בדרכיהם ונהפוך את מידת החסד לחלק מאיתנו.

שאלות לדיון

מה אתם אומרים: אדם מסוגל לתת ללא גבולות? עד כמה יכול אדם לתת מעצמו למען הזולת?
האם יש קשר בין העוץ "חסידה" למצוות החסד? ואם כן מדוע אסור לאוכלה?

תשובה

אדם שקנה בליבו את מידת החסד, מתמיד בעשיית גמילות חסדים תמיד, בלי גבולות. מתי שרק יש לו יכולת - הוא נותן.

זה מה שאנו אומרים כל יום בבוקר "אלו דברים שאין להן שיעור... וגמילות חסדים". כתב הרמב"ם (פרק יד מהלכות אבל): "מצוות עשה של דבריהם לבקר חולים, ולנחם אבלים, ואלו הן גמילות חסד שבגופו שאין להם שיעור... והרי הם בכלל 'אהבת לרעך כמוך', שכל דברים שאתה רוצה שיעשו לך, עשה אותם אתה לאחרים".

הרי לנו, שמידת החסד אינה 'עוד דבר טוב' שצריך לעשות. זוהי הנהגה תמידית, יומיומית, בכל מקום ובכל זמן.

הבה נלמד על העוץ הנקרא 'חסידה'. בגמרא במסכת חולין (דף סג, א) כתוב "למה נקרא שמה חסידה? שעושה חסידות עם חברותיה".

נשאלת השאלה, אם ציפור מסוימת נקראת 'חסידה' רק משום שהיא עושה חסד, אז מדוע התורה מכניסה אותה לרשימה של החיות הלא-כשרות? זה ממש לא הגיוני!

הרמב"ם כותב, שהעורב והנשר אכן אמורים להיות מוגדרים כעופות שאינם כשרים. הוא מסביר שאלה הם עופות טורפים בעלי תכונות אכזריות ואכילתם עלולה להיות הרסנית מאד כלפי הנפש שלנו. בתהליך אכילתם אנו עלולים להפנים לתוך אישיותנו את התכונות השליליות שלהם. אך כיוון שהחסידה מצטיירת בעינינו כציפור בעלת חסד גדול, מדוע התורה אוסרת עלינו את אכילתה? מה יכול להיות כל כך מסוכן בהפנמה של תכונותיה הטובות?!

ביחודשי הרי"ם יש הסבר יפה לעניין זה: נדיבותה של החסידה מוגבלת לחוג חבריה המצומצם בלבד, כמאמר הגמרא שהיא "עושה חסד עם חברותיה". החסידה מתעלמת לגמרי מכל מי שאינו שייך לקבוצה הקטנה הזו. זוהי הסיבה, שבגללה התורה אומרת לנו, שהחסידה אינה כשרה למאכל. זהו איננו סוג ה'חסד' שהיהדות מאמינה בו. טוב

סיפור 1 | "אתרוג, אל תתעורב!..."

רבי חיים ברים זצ"ל היה בן־בית אצל מרן ה"חזון איש", וסיפר כיצד זכה לראות את חביבתו של ה'חזון איש' לקיום מצוות גמילות חסדים.

פעם אחת נשאר רבי חיים בבני ברק בלילה, וכבר לא היה אוטובוס לחזור לירושלים, כך שרבי חיים נאלץ להישאר בבית החזון"א בלילה. ומי עסק באירוח של רבי חיים ברים? ה'חזון איש' בעצמו, גיסו ה'סטייפלער' ואשתו של ה'סטייפלער - שהייתה אחותו של החזון"א.

ה'סטייפלער' ואשתו סחבו את המזרון עם כלי המיטה, וה'חזון איש' הלך לפניו להראות באיזה מקום יניחו את המזרון. הלך ה'חזון איש' עצמו, והביא לו קערה עם נטלה עבור נטילת ידיים בבוקר.

רבי חיים עצמו היה אז בחור צעיר, ולא יכל לסבול את הכבוד הגדול הזה. רבי חיים התנגד לטרחת הצדיקים סביבו, ורצה להתערב במעשיהם ולסדר הכל עבור עצמו לבדו.

אמר לו ה'חזון איש': "היכן שמענו שהאתרוג יאמר דעות מה לעשות איתנו... עכשו אתה 'חפץ מצווה', כמו אתרוג, אל תתערב, אנו מקיימים בך מצווה".

בבוקר, לא נפרד ממנו החזון איש עד שהכין ארוחת בוקר לאתרוגו היקר...

הפעלה | רק לתת

משפט פתיחה:

שעשוע נתינה ספונטני ומשעשע, כמה פעמים אפשר לתת מתנה אחת? ללא גבול...

הסבר כללי:

מעבירים קופסאות מתנה אחד לשני...

חומרים נדרשים:

- קופסאות מזדמנות לכולם - אפשר קופסאות נעליים, או אריזות מזון ריקות.
- עטיפות זהות לכל הקופסאות.
- פתקים לכולם.
- דבק סלוטייפ.
- עטים לכולם.

הסבר מפורט בשלבים:

1. כל אחד מקבל קופסא, ומניח בה משהו קטן שהוא מעוניין להעניק. זה יכול להיות חצי שקל, ציור נחמד, מטוס מקיפולי נייר וכדומה.
2. כל אחד עוטף את הקופסא שלו בנייר העטיפה.
3. לאחר מכן החניך מדביק על הקופסא פתק, ורושם את שמו.
4. כל החניכים מעבירים יחד את הקופסא, לחניך שלידם.
5. כל אחד רושם את שמו על הקופסא שקיבל, ואז שוב מעבירים את כל הקופסאות.
6. כך הלאה, כל קופסא שמקבלים, רושמים שם, ומעבירים הלאה.
7. לאחר כעשר דקות בהם כולם העבירו ורשמו, המדריך יעצור את המסירות כאשר לכל אחד יש קופסא ביד.
8. כל אחד יקרא את השמות הרשומים על הפתק, ויודה לכל מי שנתן לו את המתנה הזו!

! תובנה

גדול הדור ה'חזון איש', לא משאיר לאחרים לעשות חסד, אלא הוא טורח בעצמו לעשות חסד מהודר, כי אין גבול לעשיית חסד. זו מצווה "שאין לה שיעור".

סיפור 2 | חסד או עסקים?

לפני בערך מאה שנים, ביקשה קבוצת אנשים בשכונה ירושלמית מסויימת, לייסד לעצמם ארגון חסד, שישרת את הקהילה שלהם.

ברשימת הדברים שהציעה האגודה הזו לעשות, למען האנשים בשכונה, נכללו מעשים כמו: הזמנת שכנים לסעודות השבת, איסוף בגדים למשפחות נזקקות ומתן הלוואות ללא כל ריבית, לאנשים שביקשו להקים עסק עצמאי משל עצמם.

הלכו אנשי אותה קבוצה לרב הגדול בירושלים דאז, הגאון רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל, וביקשו לקבל את ברכתו על הקמת ארגון החסד שלהם.

שאל אותם הרב: "מה יקרה אם מישהו שאינו מתגורר בשכונה שלכם יבקש מכם עזרה? האם תסכימו לתת לו את הסיוע שהוא זקוק לו?"

כששמעו את שאלתו, ענו לו האנשים: "אנחנו ניאלץ לסרב לו בנימוס, משום שהגבלנו את הפעילויות שלנו רק לתחומי השכונה הפרטית שלנו".

למשמע דברים אלה, הגיב הרב בנחרצות: "מאד נחמד מצדכם שאתם מעוניינים לעזור לחברים ולבני המשפחות שלכם, אולם החסד האמיתי ביותר עניינו, דאגה כנה כלפי כל אדם - וכיוון שכל העזרה שאתם מציעים, בסופו של דבר עשויה להיות מוחזרת אליכם כשאתם תזדקקו לה, הרי שאתם בעצם דואגים רק לעצמכם!"

זה לא חסד, אלא ביטוח חיים... חסד זה לתת, שלא על מנת לקבל! באהבה וברצון זולת.

טוב, אז אנחנו מבינים שכדאי, וצריך, והכי טוב, זה לעשות חסד. אבל, איך עושים חסד? לא מספיק לעשות את החסד, לתת להעניק ולסייע, צריך לדעת מה הצורה הנכונה לעשות אותו... כמו שאוכל טוב ומזין, אם לא יוגש בטמפרטורה נכונה, בשעה המתאימה ובצלחת נאה, לא יהא ערב לחיך... כל החסד צריך להיות מוגש בצורה המתאימה והנכונה.

ובכן, עיקר החסד אינו הנתינה עצמה, אלא הפנים המאירות, והנתינה מכל הלב. נתינת ההרגשה לשני - כי הוא הנותן ולא המקבל. ככה עושים חסד כמו שצריך!

תובנה:

נתינה ושוב נתינה ושוב נתינה! זה המוטו שלנו לחיים. כמה שניתן יותר, כך נהיה יותר מאושרים ושמחים.

כעת נשיר את השיר הקצבי והמתוק 'רק לתת' [אלי הרצליק, מילים ולחן: אודי דמארי] מילים:

רק לתת	"בצידי דרכים, בבגדים פשוטים
לתת מכל הלב	יושב ומצפה לרחמים של אנשים
עם חיוך גדול מאיר את השני	עם קופסא קטנה מפח
רק לתת	מצלצל במטבעות
ואז אתה אוהב	מבקש טובה
אוהב את עצמך אוהב את החיים	עוד מצווה קטנה
רק לתת	לחתן כלה או למשפחה גדולה
	איך פרוטה ועוד פרוטה מצילה לנו חיים
ונותן פרוטה	
בחיוך גדול	כי צדקה תציל ממה שלא יבוא
איך שקו אחד עקום מיישר את הכל	שלא יבוא
איך לשמח יהודי זה מרומם את החיים	שרק יהיה טוב
עוד מצוות ועוד מצוות לאסוף זכויות	ותמיד...
יש עניין כזה לשמח את הבריות,	
זה עושה כאן נחת רוח לכל היהודים".	

שאלה לדיון

המורה לחשבון ביקש מישראל, לעזור לאוריה בפתרון תרגיל. "בסדר, אני מסכים", הגיב ישראל, ולימד את אוריה את התרגיל המבוקש.

למחרת המורה ביקש מצדוק, שיעזור לאוריה בתרגיל נוסף מאותו נושא. "בשמחה", הגיב צדוק, הוא עזר לאוריה בחביבות, ואף הוסיף להסביר לו את כל נושא החשבון המדובר, כדי שיבין עד הסוף ולא יצטרך שוב עזרה.

מה ההבדל בין ישראל לצדוק? האם ישראל לא קיים חסד? מדוע צדוק החליט לעזור לאוריה יותר ממה שהתבקש?

תשובה

ההבדל בין ישראל לצדוק הוא הלב: ישראל אמנם עזר, אך עשה את מה שהתבקש, ותו לא, הוא לא הכניס לתוך העזרה את הלב. אבל צדוק, רצה לתת נתינה מכל הלב, בהארת פנים, וחשב איך יגרום שאוריה לא יצטרך עוד להתבייש, לכן הסביר לו ופירט לו יותר.

זהו החסד האמיתי שהקב"ה רוצה מאיתנו. לתת את הלב!

אנו רואים זאת גם בתורה. בספר שמות (פרק כה, ופרק לה) חוזר הפסוק ומדבר על תרומה הנובעת מהלב: "קָחוּ מֵאֲתָכֶם תְּרוּמָה לַה', כֹּל נְדִיב לִבּוֹ יְבִיאֶהָ", וגם "מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לִבּוֹ תִקְחוּ אֶת תְּרוּמַתִּי". מדוע מדגישה התורה שוב ושוב את נדיבות הלב? מה מיוחד כל כך בתרומה הנובעת מן הלב?

כי כאשר אדם מתנדב או תורם למען הזולת, עשוי הוא לבצע זאת מסיבות ואינטרסים שונים כמו כבוד, פרסום, או אפילו אי נעימות מן המבקש. רק כאשר אדם חש בתוך הלב שלו את סבלו של הזולת, את מחסורו ואת כאבו, הוא תורם ומסייע מכל ליבו. הוא חש חיבור אל המטרה אליה הוא תורם, והוא מתמלא ברצון לסייע לסובל מתוך שמחה ונדיבות לב.

עיקר החסד זה הפנים המאירות, והנתינה מכל הלב. נתינת ההרגשה לשני - כי הוא הנותן ולא המקבל. ככה עושים חסד כמו שצריך!

סיפור 1 | יין לזל שמואל אייליניק

הרה"ח ר' מרדכי שמואל רושצקי שליט"א, היה משמש בקודש אצל כ"ק אדמו"ר ה'לב שמחה' מגור זי"ע, וכך סיפר את שראו עיניו:

"היה זה ביום הפורים בשנה השניה להנהגתו של ה'לב שמחה'. משלוחי מנות לרוב הגיעו לבית המדרש ברחוב רלב"ח. מובחר מן המובחר נשלח אל הרבי, ובתוכם הרבה יינות יקרים וחשובים. את הכל חזר וחילק הרבי לאחרים.

כשהגיע ה'לב שמחה' הביתה בסוף יום הפורים, מצא על השולחן 'משלוח מנות' נוסף. בקבוק יין פשוט וחבילת ביסקוויטים... הוא התעניין מי שלח זאת, ואמרו לו שזה הגיע מן השכנים. אנשים פשוטים, שחיו בדחקות, וביקשו לשלוח משהו לשכנם הצדיק הגדול. הרבי שמר את בקבוק היין בצד, והצטער על שלא נשלח להם משלוח מנות מבעוד יום. "למה לא זכרנו אותם? הרי שכנים הם זה שנים רבות?"

בליל שבת, חיפש הרבי את בקבוק היין שקיבל מהשכנים, הוא רוצה לקדש עליו... אך היין כבר לא היה בנמצא בבית, כנראה נתנו אותו למישהו, שלא יתפוס מקום מיותר... המשמש הצטדק, והעיר שזה היה "פושט'ע וויין" (יין פשוט).

אך ה'לב שמחה' התלהט ואמר: "פושט'ע וויין? פושט'ע וויין? זיי זענען דאך צובראכענע מענטשן! הרי הם אנשים שבורים. 'קרוב ה' לנשברי לב! הרי אין להם יותר, והם נותנים זאת בכל הלב!"

דווקא על יין זה רצה הרבי לקדש! את כל היינות המשובחים והעתיקים שלח הלאה. מה אכפת לו לצדיק בטיב היקב? ביין זה חפץ, מפני שהעניקו אותו בכל לב, אנשים פשוטים וישרי דרך שלא השיגה ידם לשלוח יותר. ויתרה מזו, אנשים נשברי לב שהקב"ה קרוב להם. מה מתאים יותר לומר עליו קידוש היום ולשבח בו את ה', עושה מעשה בראשית, מקדש השבת ומברך שביעי? ועליו ברוך הוא נאמר: "מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח".

תובנה

הקב"ה אוהב את מי שנותן את ליבו יחד עם מעשה החסד, גם כשהחפץ הניתן אינו גדול, ואולי דווקא כשהוא כך...

"זה בסדר גמור גבירתי, בתך שילמה את המחיר הגבוה ביותר שניתן לשלם, היא נתנה את כל מה שהיה לה!"...

תובנה !

כך הקב"ה מסתכל על מעשי החסד שלנו, האם נתנו לשני את כל הלב? הענקנו את כל מה שיכולנו? באהבה, במסירות ובמאור פנים? זה מה שמצופה מאיתנו!

סיפור 2 | צמיח היהלומים סנקנה כפרושות

ילדה קטנה נכנסה לחנות עם בגדים מרופטים וחיוך מאיר על פניה. היא הסתובבה ובחנה את הצמידים היפים, עברה בין השרשראות, מדדה עגילים ולבסוף - בחרה צמיד כחול משובץ באבנים טובות. ללא ספק, היא בעלת טעם טוב...

ניגשה הילדה לבעל החנות ואמרה בשמחה:

"אקח את הצמיד הזה, אתה יכול לארוז לי אותו יפה למתנה?"

המוכר הביט בה בספקנות, זה לא היה צמיד זול והילדה הקטנה לא נראתה כבעלת ממון.

"יש לך כסף לקנות את הצמיד?" שאל המוכר במבוכה.

"הו בוודאי!" ענתה הילדה ורוקנה את כיסיה על הדלפק, "זה כל מה שיש לי ולקח לי שנה לאסוף! אבל זה שווה לי לגמרי, הצמיד הוא עבור אמי האהובה. אתה מבין, אבא שלי נהרג בתאונה ואמא מגדלת אותי ואת שתי אחיותיי לבדה. היא עובדת קשה בשתי עבודות ועדיין מקדישה לנו את כל זמנה. אני רוצה כל כך לשמח אותה ביום ההולדת שלה..."

הביט בעל החנות על השולחן, בחישוב מהיר של ערך המטבעות הבין שהסכום אפילו לא מתקרב למחיר הצמיד היקר.

הוא הביט בילדה הקטנה שוב, הסתובב, שלף קופסה יוקרתית, ארז בעדינות את השרשרת בעטיפת מתנה ונתן לילדה.

"תודה שקנית חמודה, כל הכבוד לך!"

הילדה הודתה לו בחיוך ויצאה.

למחרת נכנסה האם לחנות, הניחה את השרשרת על השולחן ושאלה: "אתה מכרת לבתי את השרשרת אתמול?"

"כן", אישר המוכר, "למה, מה קרה?"

"אאלץ להחזיר אותה", אמרה, "אני יודעת כמה שילמה בתי, וברור לי שהסכום לא מתקרב לערך של צמיד משובץ אבני חן אמיתיות..."

חייך בעל החנות, הניח בחזרה את השרשרת בידה של האם ואמר:

הפעלה | מוסרים את הלב

מתוך משחק של 'מרכז גישה' מאת חיים כץ

משפט פתיחה:

בפעילות "פשוטה" נתנסה בנתינה עם חיוך ומחמאה, ונוכל לקחת את הקבוצה שלנו קדימה, להיות קבוצה חמה ומחמיאה, מכבדת ומכובדת.

הסבר כללי:

עומדים במעגל, כל אחד בתורו לוקח כדור, אומר מחמאה על חבר זורק את הכדור כלפי מעלה, החבר תופס את הכדור, אומר מחמאה על הבא בתור וזורק, השלישי תופס וחוזר חלילה.

חומרים נדרשים:

כדור (קל לתפיסה), באם הפעילות מתקיימת בתוך כיתה ניתן להשתמש בבלון.

הסבר מפורט בשלבים:

1. הקבוצה נעמדת במעגל, פנים אל פנים, כשכולם רואים את כולם.
2. המדריך מסביר: "אני אומר מחמאה/משהו טוב על מישהו, מבלי לומר את שמו, ואז אני זורק את הכדור למעלה באוויר, צועק את השם של החניך, והוא תופס את הכדור".
3. מנסים, כדי לראות שזה מובן, המדריך מכריז: מתפלל ברצינות ובכוונה!
4. המדריך זורק את הכדור ומכריז את שם החניך שהמחמאה כוונה אליו.
5. החניך תופס את הכדור.
6. כך ממשיכים הלאה. החניך שהכדור בידו מכריז מחמאה, זורק את הכדור לאוויר ואז מכריז את שם החניך שעליו החמיא.
7. המדריך ישים לב שכל אחד מקבל לפחות מחמאה אחת.

הערות:

- א. גודל הקבוצה האידיאלי למשחק הוא מינימום 7 מקסימום 22.
- ב. חשוב לזרוק את הכדור לגובה, כדי שהתופס הבא יוכל לגשת למרכז המעגל ולתפוס בקלות את הכדור.
- ג. המרחק הנכון בין עומדים במעגל הוא 50 ס"מ בין אחד לשני.
- ד. לשים לב שאף משתתף לא מקבל את הכדור פעמיים. כל אחד פעם אחת. ומעביר הלאה.
- ה. חשוב לעודד את המשתתפים לתת מחמאות עם עומק ותוכן, ולא רק "נער ממש לעניין".

תובנה:

מחמאה או חיוך עם הנתינה, זוהי נתינה מושלמת, שמראה על אכפתיות לשני ומרימה אותו אל-על.

חסד בבית, תחילה!

לעיתים אנו נוטים לחשוב כי חסד זהו משהו שעושים מחוץ לבית, עם החברים, עם השכנים או עם אנשים זרים. ובתוך הבית? מתנהגים כמו מלכים, הכל מגיע לנו...

אך, זו טעות גדולה מאוד!

מי שעסוק בסיוע לזולת רק בחוץ, אך בו בזמן מקיים מערכת יחסים אומללה עם בני ביתו, מעיד על עצמו כי טרם סיגל לעצמו רגישות אמיתית לצרכי הזולת, וכי מעשיו אינם נובעים מטוב לב גרידא.

תורת ישראל קובעת כי 'הקרוב קודם'. בנתינת ממון לצדקה ההלכה קובעת כי "עניי ביתך קודמים לעניי עירך, ועניי עירך קודמים לשאר עניים", וכך גם בכל חסד.

שאלה לדין

יוסף התבקש על ידי אחיו שמואל לסדר את החדר מהמשחקים, כי הוא צריך ללמוד למבחן מח, ואחר כך גם לשמור על אחיו הקטנים במקומו. יוסף עשה זאת בשמחה רבה.

תוך כדי כך, נשמעו דפיקות בדלת. היה זה יצחק חברו מהבניין ממול, שביקש ממנו לבוא לעזור לו לסחוב שקיות כבידות מלמטה, אל ביתו בקומה השלישית. למרות הפצרתו של יצחק, יוסף סירב בנימוס. הוא המשיך לסדר את החדר, ולשמור על אחיו הקטנים.

למחרת בכיתה, המורה לימד מאמר מהגמרא על חשיבות החדס. יוסף החל להרהר, אולי נהגתי אתמול לא כשורה? האם לא הייתי צריך ללכת לעזור לחב, ולא לחשוב רק על עצמי ועל משפחתי הקרובה?

מה אתם אומרים, הוא צודק?

תשובה

יוסף נהג נכון משום שכלל בדינו בהלכות צדקה: "עניי משפחתך קודמים!" וכמו בצדקה, כך גם בחסד.

כל אחד הזקוק לעזרה בין בגוף ובין בממון, קודם מקדימים את החסד במשפחה, ואח"כ חסד לאחרים. וכמוכן כיבוד הורים מעל הכל.

לכן לעזור לאחיו שמואל זה החסד האמיתי, ואם אין אפשרות לעשות את שניהם, כמוכן ששמואל קודם!

נוכח תמיד כי החסד האמיתי מתחיל בבית. ואם אנו רוצים להיות בעלי חסד, המקום הראשון והנכון ביותר הוא לעזור לאמא ואבא בבית, ולעזור לאחים.

כמוכן, כמו שלמדנו, נזכור לסייע גם לאחרים, לא כמו החסידה... אבל כאשר זמננו מוגבל, נקדים את הנתינה והחסד לקרובנו ולבני כיתתנו, לפני עזרה לאחרים.

הבה נקשיב לסיפור הבא שממחיש זאת יותר מכל:

סיפור 1 | הנלקקת האפתי'עה...

האיחורים של בתיה לבית הספר הלכו ותכפו. המורה ניסתה לדבר עמה מספר פעמים ולדובב אותה, אך בתיה נסגרה ולא רצתה לספר. בכל זאת, המורה הבחינה במבט עיניה של בתיה כי דבר מה משמעותי עומד מאחורי האיחורים הללו ולא סתם עצלות, והחליטה להתמיד בניסיונה להבין מה קורה עם בתיה תלמידתה.

במשך תקופה התיידדה עמה המורה ועודדה אותה לומר את אשר על ליבה. לבסוף, נפתחה סופסוף בתיה והסכימה לספר את סיבת איחוריה התכופים.

"בכל בוקר בדרכי ללימודים", סיפרה בתיה, "אני נתקלת במקרה מעורר רחמים ואיני יכולה לעמוד מנגד.

מדובר בשכנתי, אישה שהתברכה בשלושה ילדים רכים, אשר כל בוקר אני שומעת אותם בוכים. אחד צורח עד שיקבל את הבקבוק, השני רוצה להתלבש והשלישי דורש ארוחת בוקר. אין אף אחד שיכול לעזור לה, לכן אני חשה שמחובתי לעזור לה. לרוב, אני מאחרת את האוטובוס".

המורה התפעלה מאד מהתנהגותה האצילית של בתיה. "באיזה אישה מדובר?" התענינה, "האם היא אלמנה? איך הגיעה למצב הזה?"

חיוך גדול עלה על פניה של בתיה. "היא נשואה באושר", הוסיף חיוכה להתרחב, "אך בעלה שוהה רבות בחו"ל לרגל עסקיו. בנוסף, היא אמא שלי, ושלושת הילדים הם אחיי הקטנים..."

תובנה

"את נערה מקסימה ובעלת לב זהב", סיכמה המורה את שיחתה עם בתיה. "את צודקת לחלוטין באיחוריך, כי חסד מתחיל קודם כל בתוך הבית".

חסד אמיתי - מתחיל בבית.

שהתלווה עימו בטיולו הקבוע. עתה המתין לשמוע את דבריו - דברי אלוקים חיים - מה עליו לעשות בעת הזו ובמצב הזה.

החזון איש הקשיב לכל השאלה בתשומת לב מרובה, ולא הסתפק בשמיעה בלבד, אלא תוך כדי ההליכה המשיך לדרוש ולחקור את העלם הצעיר בכל הפרטים ופרטי הפרטים, "למה היא רוצה דווקא שהוא ישהה לצידה? האם לא טוב לה כשאחרים שוהים לצידה?" החזון איש קיבל תשובות מפורטות על הכל, עד שהתמונה במלואה היתה ברורה לו לכל צדדיה.

לאחר מכן, המשיך החזון איש ללכת במשך כמה דקות בשתיקה, כשהוא חושב ושוקל כדת מה לעשות, ומה ליעץ על השאלה הזו. לאחר כמה דקות פתח החזון איש את פיו ואמר: "תלך לבקרה ותשהה לצידה כמה שהיא רוצה, ותדע לך שאתה לא מקיים כאן רק מצוות חסד וביקור חולים, אלא גם מצוות תלמוד תורה!!!"

הנער שומע את התשובה ומתפלא מאוד: האם ביקור הסבתא נחשב מצוות לימוד תורה? ואת תמיהתו זו שטח בפני גדול הדור.

החזון איש השיב ואמר את המילים הבאות, שעשויות לשמש הדרכה ברורה ומאירה לכל מי שחפץ שיהיה חלקו בתורה: "אני יודע שאתה מתמיד ועמל בתורה, ולמה אתה כל כך עמל בתורה? כדי לזכות לקנות את התורה, שהתורה תהיה אצלך 'תורה די'ליה', ולזכות להגיע לבחינה כזו של 'תורתך בתוך מעי'. אבל באמת איך יתכן שיהיה לאדם חיבור עם התורה, הרי התורה היא מציאות רוחנית, ואילו האדם הוא יצור גשמי, ואלו שני דברים שאינם מתחברים זה בזה?

"התשובה לזה היא", ממשיך החזון איש במתק שפתינו, "לפי הכלל ש'אין התורה נדבקת אלא לנפש עדינה'. כדי לזכות שהתורה תדבק בך צריך לקנות עדינות הנפש, והיא בית הקיבול שיכול לקבל את התורה, ודרכו זוכים להתחבר לתורה. ואיך קונים עדינות? על ידי חסד, ויתור וכל המידות הטובות. כאשר אדם מוותר על הרצונות שלו למען הזולת, הוא זוכה לקנות בנפשו עדינות, ומכוחה הוא זוכה שהתורה תדבק בו.

"ועתה", המשיך החזון איש בדבריו החוצבים, "אתה לא צריך לסגור את הגמרא כדי לחפש היכן לעשות חסד, אבל כאשר מזדמן לך לעשות חסד ולוותר על הרצונות שלך, אז זה הזמן שאתה יוצר לך בנפש קנין של עדינות, שהוא כלי הקיבול של התורה.

סיפור 2 | זה לא חסד - זה לימוד תורה!

מתוך 'שלמים מציון', על הרב בן ציון פלמן

המגיד הידוע הרב מנחם שטיין מספר את אשר שמע בעצמו מהרב בן ציון פלמן זצ"ל:

החזון איש זצ"ל היה יוצא בכל יום לטייל זמן קצוב כפי מה שנצרך לו לבריאותו. בדרך כלל היה יוצא לטייל כאשר מתלווה אליו אחד מהבחורים שהיו קרובים אליו, או אחד מבני המשפחה. הרבה פעמים זכה הרב פלמן, בהיותו נער צעיר, להתלוות אליו בטיולו זה, כאשר כמעט מידי יום ביומו היה הנער שוטח את שאלותיו בלימוד עם החזון איש תוך כדי טיול.

באחת הפעמים, התייעץ הנער הצעיר עם גדול הדור בנושא הבא: בבית הוריו של הרב פלמן התגוררה לעת זקנתה הסבתא, אם אביו ר' שמואל. מטבע הדברים, הקשר בין הסבתא לנכדים שהתגוררו עימה יחד היה מאוד חזק, והסבתא נהנתה רבות מחברת נכדה ונכדותיה. בתקופה מסוימת הסבתא לא חשה בטוב, והוצרכה להתאשפז בבית החולים לרפואתה, המשפחה דאגה כל הזמן לשהות לצידה ולעזור לה לעבור בקלות ובמהירות את ימי ההחלמה.

הנער בן ציון למד באותה עת בישיבה, ומפעם לפעם היה מגיע לביקור קצר כדי לשמחה ולדרוש בשלומה, ומיד היה שב לישיבה לתורתו ולעבודתו. הסבתא, שנהנתה במיוחד מביקוריו של הנכד המיוחד, ביקשה ממנו שוב ושוב שיזייל לבוא לעיתים יותר קרובות, ולזמן יותר ממושך.

הנער הצעיר נקלע להתלבטות: מצד אחד עתה הינו בחור ישיבה, ותפקידו ללמוד בכל עת. אם יילך לבקר הרבה את הסבתא, לא יוכל לשבת וללמוד כל היום.

מצד שני, אולי עתה זהו תפקידו - לשמח את הסבתא במחלתה, זוהי 'מצווה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים', והוא חייב ללכת לבקרה אפילו שזה יבוא על חשבון הלימוד.

ומצד שלישי, הוא לא היה היחידי מבין בני המשפחה ששהו לצידה. בני המשפחה היו כל הזמן לידה, והמצווה יכולה להיעשות גם על ידם, למרות שהסבתא חפצה בביקורים יותר תכופים שלו. האם בשביל זה גם מבטלים תלמוד תורה?

את כל הספק הזה, עם כל צדדיו, שטח הנער לפני החזון איש, בעת הזו

משחק | הקרוב קודם

משפט פתיחה:

משחק מגבש, מאתגר, מרגיז, ומספק מאוד. קרדיט לסניף פתח תקווה הנפלאים!

הסבר כללי:

תחרות קבוצות בה מתחרים החניכים בשני מעגלים, כאשר מה שמפריד בין האחד לשני הוא בלון, על חברי הקבוצות להסתובב בלי שיפול אף בלון.

חומרים נדרשים:

בלונים לכולם.

הסבר מפורט בשלבים:

1. כל אחד מנפח את הבלון לגודל רגיל.
2. מתחלקים לשתי קבוצות שוות.
3. בכל קבוצה החניכים נעמדים במעגל, אחד מאחורי השני, כמו בריקוד 'רכבת'.
4. מרחק שתי הקבוצות יהיה כ- 4 מטרים זו מזו.
5. כעת כל אחד מייצב את הבלון שלו ע"י שנצמד לחבירו שמלפניו, כך שהבלון יעמוד בלי לגעת בו בידיים, ע"י לחץ בין הבטן שלו לגב של החניך שלפניו.
6. זהירות לא לפוצץ את הבלון! חניך שהתפוצץ לו הבלון, המדריך נותן לו חדש.
7. לאחר ששתי הקבוצות הסתדרו, המדריך מכריז על תחילת המשחק.
8. כל קבוצה צריכה להסתובב 5 סיבובים בלי שיפול לאף אחד הבלון...
9. במידה ובלון נפל, על כל חברי הקבוצה להתחיל שוב את הסיבובים מהתחלה.
10. הקבוצה המנצחת מקבלת פרס, או נכנסת להגרלה על פרס.

הערה:

המשחק מאתגר ועלול להרגיז... נעודד את החניכים לא להתייאש, לנסות שוב ושוב.

"ועכשיו, כשמזדמן לך לעשות חסד בבחינה כזו שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים, כי הסבתא נהנית דווקא כשאתה נמצא בקרבתה, אז תדע לך שכל רגע שאתה שווה במחיצתה, וכל תרופה שאתה נותן לה, וכל השגחה שאתה משגיח עליה לרפואתה, אתה עושה פעולה של תורה. משום שאתה יוצר עדינות בנפשך, והעדינות הזאת גורמת לחיבור יותר טוב של קדושת התורה שתוכל להדבק בנפשך. ולכן זה לא נחשב שאתה רק מקיים מצוות גמילות חסדים, אלא גם מצוות תלמוד תורה, שאתה עוסק בפעולה של תורה", סיים החזון איש את דבריו הנפלאים, המוכיחים על עדינות נפשם של גדולי ישראל.

תובנה !

החסד מתחיל מתוך הבית, מקרוב - אם אמא או אבא צריכים אותנו, אם סבתא צריכה אותנו, לא נחכה שיבקשו אלא נציע להם עזרה כבר עתה.

פסח: חג האמונה

תובנה:

אם כל אחד עוזר לחניך שמלפניו ושמאחוריו, ומסייע לו לפסוע בלי להפיל את הבלון, אפשר יחד להצליח. וכך גם בחיים, נעזור זה לזה, נסייע לבני המשפחה ולחברי הכיתה, ובכך נתחזק ונצליח כולנו!

חג הפסח מוקדש לזכירה ולחוויה מחדש של יציאת בני ישראל ממצרים. מצוה מהתורה לספר בליל הסדר על יציאת מצרים, ורוב ה'הגדה של פסח' מוקדשת למטרה זו. גם המצה, המרוח, קרבן הפסח שהקריבו בבית המקדש, איסור החמץ ועוד - כולם נועדו להזכיר לנו את השעבוד במצרים ואת הגאולה.

מלבד חג הפסח שמוקדש כולו לעניין זה, גם השבת, החגים ועוד מצוות רבות בתורה הם 'זכר ליציאת מצרים'. יציאת מצרים מוזכרת גם בפרשיות התפילין. וכן יש מצוה מיוחדת להזכיר את יציאת מצרים מדי יום ביומו, בערב ובבוקר - בפרשה שלישית של קריאת שמע.

יציאת מצרים והמאורעות שסביבה - עשרת המכות, קריעת ים סוף ועוד - הם בסיס איתן לקשר שלנו עם הקב"ה ולאמונה שלנו בו. יציאת מצרים היתה ההמחשה הברורה ביותר לכל יסודות האמונה: מציאות הבורא, השגחתו על הנעשה בעולם, שליטתו המלאה בכל כוחות הטבע והקשר המיוחד שלו עם עם ישראל.

לפיכך ישנה חובה קדושה להזכיר ולהיזכר בנסי יציאת מצרים, לשוב ולהתבונן בנסים בכל פעם מחדש - ובפרט בליל היציאה עצמו, ליל הסדר - ובכך לחזק על ידם את אמונתנו, דבר הדורש חיזוק מתמיד במשך כל החיים.

וכך כתב בלשונו הזהב בעל ספר "החינוך" (מצוה כ"א):

"ואין מן התימה אם באו לנו מצוות רבות על זה [הכוונה ליציאת מצרים], מצוות עשה ומצוות לא תעשה, כי הוא יסוד גדול ועמוד חזק בתורתנו ובאמונתנו... לפי שהוא לנו אות ומופת גמור בחידוש העולם, וכי יש אלוך, קדמון, חפץ ויכול, פועל כל הנמצאות... כמו שעשה במצרים ששינה בטבעי העולם בשבילנו, ועשה לנו אותות מחודשים גדולים ועצומים. הלא זה משתק כל כופר בחידוש העולם, ומקיים האמונה בידיעת ה' יתברך, וכי השגחתו ויכולתו בכללים ובפרטים כולם".

נמצא אם כן כי **סיפור יציאת מצרים הוא יסוד היסודות ושרש האמונה היהודית, וכפי שנאמר בתחילת עשרת הדיברות: "אנכי ה' אלוך - אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים"**. יציאת מצרים אינה רק גאולה מבית עבדים, אלא תורה שלמה ועמוקה שכל מופת ומכה שהיו בה, הם גילוי גדולתו של הקב"ה.

וכך הסביר ה'אבן עזרא' לגיסו, המשורר רבי יהודה הלוי - ששאל מדוע יציאת מצרים מוזכרת ראשונה בעשרת הדיברות, ולא בריאת העולם: כי על אף שמעשה הבריאה הוא ללא ספק בעל היקף גדול יותר מאשר יציאת מצרים, אף על פי כן ליציאת מצרים יש משמעות גדולה יותר עבור בני האדם.

הרי, בששת ימי בראשית הונחו היסודות לקיומו של העולם הטבעי. הקדוש ברוך ברא את העולם ונתן לו לפעול על פי כללים וחוקים ברורים, חוקי הטבע. כולם רואים את העולם הנוהג כמנהגו, אבל לא כולם רואים את יד ההשגחה המסתתרת מאחורי הטבע הנוהג כמנהגו.

מה שקרה במצרים הוכיח בעצם לעולם כולו שהעולם לא 'זורם' סתם כך, אלא גם מאחורי החוקיות שבטבע יש יד מכוונת. המים לא זורמים מעצמם, הקב"ה מחליט להזרים אותם בנהר! ברגע שהקב"ה יחליט לעצור את הזרימה, הנהר פשוט יעמוד מלכת...!

אין דבר כזה טבע! זועקים אלינו ניסי מצרים, הכל נס!

כל זה קרה כאשר פרעה סירב להכיר בסמכותו של הקדוש ברוך הוא ואמר 'לא ידעתי מי ה' אשר אשמע בקולו'. אז, בתהליך ארוך ובסדרה של אותות ומופתים ששברה את כל כללי החוקיות שבטבע, נוכחו כולם לדעת כי ההשגחה העליונה שולטת בעולם, וכי הקדוש ברוך הוא לא רק ברא את העולם, אלא גם מנהיג אותו.

שאלות לדיון

- מה מיוחד כל כך בסיפור יציאת מצרים, יותר מכל הנסים האחרים שאירעו לעם ישראל, שדוקא הוא בסיס לכל כך הרבה מצוות? הרי לא מצינו בתורה ובנביאים התייחסות כל כך נרחבת לנס ירידת המן, או אפילו לבריאת העולם?
- הציווי הראשון בעשרת הדברות הוא: 'אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים'. לכאורה, מתאים היה יותר אילו היה הקדוש ברוך הוא אומר 'אנכי... אשר בראתי את העולם'. הרי בריאת העולם היא משמעותית בהרבה מיציאת מצרים, לא כך?
- מישהו מהחניכים ראה פעם ים נחצה לשנים? או לפחות נחל קטן? לא... מדוע באמת אין היום ניסים כמו יציאת מצריים וקריעת ים סוף?

תשובה

הרמב"ן בפירושו לתורה, בסוף פרשת בא (שמות יג, טז), מסביר כי אירועי יציאת מצרים, היו תהליך של הטמעת יסודות האמונה בלב עם ישראל, בטרם יקבלו את התורה. האופן בו נעשו הניסים בגאולת מצרים, היה מיוחד כדי להפוך את היהודים לעם האמונה בבורא עולם.

בניסי יציאת מצרים, הוכיח הקב"ה והראה לכל באי עולם שהוא שולט לבדו בכל הבריאה. שלושת המכות הראשונות - דם צפרדע וכינים, היו ממעמקי האדמה. שלושת המכות הבאות - ערוב דבר ושחין, היו על ידי בעלי חיים המהלכים מעל גבי הארץ. והמכות האחרונות באו מאוויר השמים - כך הבין כל יצור כי הקב"ה לבדו שולט בכל העולם.

מסביר הרמב"ן, שהקב"ה עשה ניסים בולטים ועצומים כל כך, כדי שניסים אלו יישארו זיכרון והוכחה לדורות, על שליטת הקב"ה בעולמו. אין הקב"ה עושה נס בכל דוה, עבור כל מבקש אמונה, מסביר הרמב"ן. הקב"ה הציב תמרוך בולט וזוהר לדורי דורות - אלו הם ניסי יציאת מצרים, שהיו רגעים בהם הוצגה לעין כל שליטתו המוחלטת של הקב"ה בכל העולם כולו.

ובלשונו של הרמב"ן: "להיות לנו בכל הדורות עדות במופתים שלא ישתכחו, ולא יהיה פתחון פה לכופר להכחיש אמונת האלוקים".

בפני בנו. "וכי בית הספר טוב ממנו? למה הם ראויים לשירה שלך, ואבא שלך עם אורחו הרם לא?"

"שם בבית הספר התכנסה ועדת מומחים", הסביר הבן. "כולם שרו בפניהם, גם אני, זה היה זמן מיועד לשירה. אבל כאן ועכשיו, איזה טעם יש לי לשיר? וכי ככה אשיר בפני כל מי שירצה לשמוע אותי? מה, לא מספיק ששרתי בפניהם, וקיבלתי על כך תעודה? זו הוכחה מספיקה על יכולתי! אני לא רוצה להיבחן כל פעם מחדש, אבא..."

שמח רבי ישראל על תשובתו הניצחת של הבן, פנה לאב ואמר לו: "רואה אתה, בנך עולה בחכמתו על אותו 'משכיל' שהטעה אותך. אפילו ילד אינו מוכן לעמוד למבחן בכל עת, ודי לו שהוכיח את עצמו כשהיה בכך צורך".

וכאן הישיר גאון המוסר את מבטו לעבר היהודי: "וכי יעלה על דעתך שהקב"ה ישנה סדרי בראשית או תהלוכות הטבע כדי להוכיח שיש דין ויש דין, כל אימת שאיזה פוקר ירצה לנסותו? את ידו הגדולה ראה עם-ישראל כולו בצאתו ממצרים ובמעמד הר סיני. יש לנו גם תעודה המעידה על כך, והיא התורה הקדושה. הוכחה נוספת הראתה ההשגחה בימי אליהו הנביא - בפגישתו עם נביאי הבעל, וכן בימי מרדכי ואסתר, בנס החשמונאים ובעוד כמה מאורעות היסטוריים, שבהם ראו את יד ה'. מי שרוצה לדעת את ה', מוזמן להיווכח בתעודה הנצחית שלנו, אשר אושרה לעיני כל העולם! אין צורך בהוכחות נוספות!"

תובנה !

הניסים הפומביים שאירעו לעם ישאל ביציאת מצרים, הם התעודה שהופקה במיוחד עבור כל אחד ואחד מאיתנו. הם ההוכחה הנצחית שלנו לאמונה, ובכל פעם שנוכח בפנינו ונחשוב בליבנו על יציאת מצרים, מיד נתמלא באור האמונה ואהבת ה'.

אם כן, יציאת מצרים היא עדות הקיימת עבורנו עד עצם היום הזה - הקב"ה כאן! הוא מנהיג אותנו, מדריך אותנו, ומחיה אותנו בכל רגע.

סיפור | תלוצת האמונה

באחת מנסיעותיו בעיירות השונות, הגיע מחולל תנועת המוסר - רבי ישראל סלנטר זצ"ל, לאכסניה בה רגיל היה לשהות. בעל הבית היה יהודי תם וישר ששמר על קלה כבחמורה, ואף הקפיד בכבוד תלמידי חכמים, ודאג תמיד לארח בכבוד הראוי את גדולי ישראל אשר באו בצל קורתו. לתדהמת רבי ישראל, הפעם נשמעו "זמירות" אחרות מפיו של בעל האכסניה: הוא התחיל לשאול אותו שאלות של זלזול וקנטור בתורה ובמצוות, בעניין שכר ועונש, ואמונה בה'...

רבי ישראל הבין מיד כי האיש התמים נפל קרבן להטעיה זדונית של "משכילים", אשר באותו דור היו מקררים יהודים תמימים וגורמים להם לזלזול באמונתם האיתנה. ואכן, לשאלתו של רבי ישראל מה קרה ומדוע חל בו שינוי זה? סיפר לו בעל האכסניה שלפני ימים אחדים התאכסן במלונו משכיל אחד שהכחיש בפניו את עיקרי האמונה, ואף עשה 'כאילו' הוכחה לדבריו - המשכיל שלח לקנות עבורו נקניק טרף, והכריז שבאם יש השגחה עליונה ושכר ועונש, יכנס הנקניק לגרונו ויחנק! זלל המשכיל את הטריפה לעיניו ולא אירע לו מאומה! מני אז - סיים בעל האכסניה - כל אמונתי התרופפה...

בעוד יושב רבי ישראל ומהרהר כיצד ימחיש לבעל הפונדק את טעותו, נכנס בשמחה בנו של בעל הפונדק, והציג בגאווה בפני אביו תעודת-הערכה שקיבל זה-עתה על כשרונו המזהיר בשירה. מקהלת בית הספר ביקשה למהשיך ולהשתמש בשירותיו של הנער, שקולו ערב לאוזן ויכולותיו המוזיקליות מבטיחות.

שמע זאת רבי ישראל, קרא לילד, התעניין בשירתו, וביקשו לשיר לפניו, כדי שייווכח שאמנם מיטיב הוא לשיר וראוי להצטיינות. אלא שהילד משך בכתפיו וסירב במבוכה.

"כיצד אתה ממרה את פיו של גאון ישראל רבי ישראל מסלנט", תמה האב

הפעלה | קריעת ים סוף

משפט פתיחה:

תחרות קבוצות בחציית 'ים סוף' בלי 'ליפול' למים.

הסבר כללי:

תחרות קבוצות בחציית שטיח [ים סוף], בעזרת 'אי' נודד, בלי ליפול ל'מים'.

חומרים נדרשים:

- רצועת אלבד כחולה באורך כ- 20 מטר.
- 2 חתיכות דף גדול [כדאי בצבע חום] בגודל A3.

מהלך המשחק:

1. מותחים את רצועת האלבד הכחולה לכל אורכה על הרצפה.
2. כעת נעמדים כל הילדים לאורך רצועת האלבד במרחק חצי מטר אחד מהשני, ומתחלקים ל-2 קבוצות שוות.
3. בין 2 הקבוצות יהיה רווח של מטר שלם.
4. כל קבוצה מקבלת חתיכה אחת של פוליגל.
5. האלבד הכחול הוא ה'ים סוף' שלנו, המשימה היא לחצות את הים בעזרת חתיכות הפוליגל שמשמשות כ'רפסודות' - כמה שיותר מהר, בלי לזוז מהמקום ובלי ליפול ל'מים'.
6. **איך נעשה זאת?**
פשוט: כל אחד חוצה את האלבד הכחול רק מהמקום שלו, בלי לזוז ימינה או שמאלה. הראשון בשורה לוקח את הפוליגל ושם באמצע, דורך עליו, ואז עובר לצד השני, ומיד מסדר לחברו את הרפסודה מול המקום שלו. חברו דורך ועובר לצד השני ומעביר לשלישי, וכן הלאה על זה הדרך.
7. מי שדרך במים על הרפסודה - פסל את הקבוצה, ועל כל חברי הקבוצה להתחיל את המסלול מהתחלה.

8. הקבוצה שסיימה ראשונה היא המנצחת.

הערות:

- א. כדאי לאזן את הקבוצות, שלא יהיו בקבוצה אחת ילדים גבוהים עם רגליים ארוכות ובקבוצה שניה נמוכים שיוכלו ליפול יותר למים.
- ב. יש להעמיד ילד אחראי - שופט לכל קבוצה, שיעקוב ויראה שבאמת אף אחד לא פספס ונפל...

תובנה:

קריעת ים סוף חיה ופועמת בקרבנו... כאשר נזכיר בתפילת שחרית וערבית את ניסי קריעת הים, נזכור שמדובר בניסים משמעותיים לכל אחד מאיתנו, ולא רק בסיפור עתיק ומרתק...

לדמותו של החמץ

אנשים רבים בעולם אוהבים לצנט את שלוש המילים שאמר משה לפרעה, בשליחות הקב"ה: "שלח את עמי!" המילים הללו הפכו לסמל של חירות בעולם, וליוו את המאבק נגד העבדות.

אבל רבים מפספסים את המשמעות האמיתית של המילים הללו. הם משמיטים את המשך הפסוק, המגלה לנו על איזו חירות מדבר משה רבינו, כשהוא אומר לפרעה בשם הקב"ה:

"שלח את עמי, ויעבדוני!"

כלומר יציאה מתחת עבדות מצרים, לעבוד את הקב"ה! כפי שאומר הקב"ה "עבדי הם, ולא עבדים לעבדים!" החירות האמיתית היא להיות בניו ועבדיו של הקב"ה, לעשות רצונו וללכת בדרכיו.

חג הפסח הוא יום העצמאות שלנו, בו אנו מציינים את הרגע שהפכנו לעם, יצאנו לחירות אמיתית, השתחררנו מעול בני האדם, והתחלנו ללכת בדרכים שמכין לנו הקב"ה, לשמור את מצוותיו.

נצא למסע בעקבות מצווה מרכזית בחג הפסח - מצוות השבתת החמץ ואיסור אכילתו, ונפיק את הלקח העולה מכך לעניין החירות העצמית שלנו, חירות מיצר הרע ומהרגלים שליליים.

הדרך של המצה - הפוכה בדיוק. המצה מורכבת בדיוק מאותם חומרים כמו חמץ: קמח ומים. אבל בניגוד לחמץ, על המצה שומרים שהבצק לא יתפח. כל מה שקשור למצה צריך להיעשות בזריזות, תשומת לב ושמירה מתמדת. אחרת, בהיסח הדעת, ישתנה כל הטבע של הבצק.

פסח הוא הזמן להשתחרר מכל מה שכובל אותנו. אנו צריכים לצעוד בדרכה של המצה - זריזות, חריצות, השגחה ושימת לב לפרטים הקטנים - ולא להניח לפירור של חמץ לתפוח לאט מבפנים. זוהי הדרך לחיי בן מלך אמיתי.

דווקא הניקיון הרוחני הזה, מבטיח חירות אמיתית. שכן, כיצד יכול האדם להיות חופשי אם הוא משועבד לעצמיותו וכבול לגחמות התאוה שלו? חג הפסח הוא הזדמנות לחירות אמיתית, לרומם ולהעלות את החירות שחוו בני ישראל כשעזבו את מצרים, ולמלא בה את ליבנו.

הבה נחזיר בקרבנו את רעיון החג - נימנע מהמצה, לא ניתן ליצר הרע מקום להתחיל בתפיחה של דברים שליליים קטנים. נדבק באכילת המצה - נשקיע בשמירה על ליבנו ועל נפשנו, ונוודא שאנו נוהגים כבני מלכים... נצא לחירות אמת מכבלי היצר הרע!

שאלות לדיון

אנו מבערים כל פירור חמץ מרשותנו, לקראת חג הפסח. מה רע כל כך בחמץ, שלכן צריכים לסלק כל זכר ממנו?

את המצה אנו אוכלים, על שם "שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ". האם העובדה שיצאנו בחופזה והבצק לא הספיק לתפוח, אינה פרט קטן, שולי ולא חשוב, בסיפור הגאולה ממצרים?

תשובה

כדי לענות על שאלות אלו, נקדים כי בגמרא (ברכות דף יז) מופיעה תפילה מעניינת של רבי אלכסנדר: "ריבון העולמים, גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב? שאור שבעיסה ושיעבוד מלכות. יהי רצון מלפניך שתצילנו מידם ונשוב לעשות חוקי רצונך בלבב שלם".

רבי אלכסנדר דימה את היצר הרע, את הדחפים השליליים שלנו, לשאור שבעיסה - החמץ.

אם נעקוב אחר תפיחתו של הבצק, נוכל להבין למה. הבצק אינו תופח במהירות, אלא תופח אט אט. תהליך התפיחה לא מורגש, לא נוכל להצביע ולומר: "הנה הבצק מתרומם!" אולם אם נניח לו, נתעלם ממנו, ונחזור כמה שעות אחר כך, נגלה שקערת הבצק הכפילה ושילשה את עצמה.

זוהי בדיוק שיטת הפעולה של היצר הרע, החלק השלילי שלנו בתוך הלב. הוא אינו מנסה לגרום לנו לעשות פתאום משהו נורא, אלא מתחיל במחשבות קטנות וחתרניות, שאם מניחים להן, הולכות ותופחות עד שהבעיה הופכת למפלצתית.

היצר הרע משכנע אותנו יום אחד להפחית רק תרגיל אחד בשיעורי בית. למחרת עוד תרגיל, אחר כך להשמיט שיעור שלם, לאחר ללימודים, להתקוטט עם המורה, עד שילד עלול למצוא עצמו נפלט חלילה מהלימודים...

כך עם זלזול בתפילה חלילה, שמתחיל רק בלא לענות 'אמן', ועלול להיגמר בצעדים מרחיקי לכת... לשון הרע חד פעמי שעלול להידרדר לסכסוך כיתתי גדול... כפי שאומרים חז"ל (שבת קה, ב): "המקרע בגדיו בחמתו, והמשבר כליו בחמתו, והמפזר מעותיו בחמתו, יהא בעיניך כעובד עבודה זרה, שכך אומנתו של יצר הרע - היום אומר לו עשה כך, ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה והולך ועובד".

סיפור | הקופיק הטיפסי

מתוך עלון 'שלום לעם'

דייוויד כהן היה עשיר גדול, שחי לו חיי פאר ורווחה במקסיקו הרחוקה. הוא ובני משפחתו אף פעם לא הדיחו כלים, לא רוקנו אשפה, לא הפעילו מכונת כביסה ולא הבריקו נעל. צוות שלם של משרתים, נהגים ועוזרים עמד תמיד לרשותם.

עד לאותו יום גורלי, בו החליט לעזוב הכל, בגלל האירוע המפחיד שעבר.

באותו יום יצא דייוויד מהמרצדס המשוריינת שלו, ומיד הוצמד לראשו קנה של אקדה. "תן לי את המפתחות למכונית, ובלי להתחכם!"

דייוויד עבר על התרחיש הזה עם סוכני הביטוח שלו עשרות פעמים, וידע היטב איך להתנהג. אסור ליזום שיחה. כל דיבור עלול רק להחמיר את המצב. הוא מסר לשווד את המפתחות, וראה איך הוא נכנס לרכב ונוסע, כשהוא מותיר את דייוויד מבעת...

הוא רץ לחנות הקרובה ביותר, וקרא בהיסטריה לאנשים לעזור לו. כנהוג

אחר כך התחילו להשאיר את הממתק בתוך קליפות קוקוס חלולות, והקופים התרגלו להוציא את הממתק מתוך הקוקוס. בשלב הבא, קשרו את הקליפות לעצים קרובים. לבסוף, הם הקטינו את הפתח בקליפות הקוקוס, למידה כזאת שתספיק כדי שהקוף יוכל להכניס לתוכה את ידו הריקה, אבל לא תאפשר להוציא יד סגורה שאוחזת בממתק... הקופים נאלצו לבחור אם לעזוב את הממתק, או להישאר תקועים בקוקוס שקשור לעץ.

הקופים תמיד העדיפו לדבוק בממתק. הילידים היו מוצאים אותם צווחים בפראות, מפוחדים מהציידים, אולם בשום אופן לא משחררים את הממתק. הקוף פשוט לא מסוגל לעזוב את הממתק בו הוא חושק, למרות שהוא מבין כי הציידים הולכים וקרבים, ועוד רגע מניחים עליו את ידיהם...

"אבא, אולי הגיע הזמן שנרפה מהממתק", אמר דייוויד לאביו. "הגיע הזמן שנעזוב את מקסיקו". כן, הם יצטרכו לוותר על המון מותרות, על תנאי פינוק ועל הרבה ממנעמי העולם הזה, אבל כבר לא יצטרכו לנהוג ברכבים משוריינים עם שומרי ראש חמושים. הם כבר לא יצטרכו ללמוד מילות קוד למקרה שיחטפו, בהם יוכלו לתאר כיצד שוביהם מתייחסים אליהם. הגיע הזמן שהמשפחה תצא לחופשי.

דייוויד עזב את מקסיקו, החל לחיות כאחד האדם, אך הרגיש בן חורין.

! תבונה

יצר הרע מנסה להרגיל אותנו לנהוג כמו אותם קופים, וכמו אותם עשירים במקסיקו, המעדיפים את הנאת הרגע והממתק, מאשר את החירות העתידית. החכם - עיניו בראשו, ויודע לסלק את החמץ בחריצות רבה. לנטוש את הממתק, ולדבוק בחירות. במצוות...

במקסיקו סיטי, כולם התעלמו ממנו. אף פעם אי אפשר לדעת מי עומד מאחורי פשע במקסיקו, ועדיף לא להתערב...

דייוויד הוציא את הנייד שלו, וביד רועדת חייג לחברת הביטוח. סוכנים חמושים הגיעו תוך כמה דקות, והתחילו לשחזר איתו את התקיפה, שוב ושוב, במקצועיות רבה.

כשהבינו מה אירע, הם חזרו ואמרו לו איזה מזל היה לו שהתוקף רק לקח את המכוננית שלו. הוא היה יכול באותה קלות לחטוף גם את דייוויד עצמו, ולדרוש תמורת שחרורו כופר עצום. דייוויד מסר לסוכני הביטוח את המידע שרצו, מילא את כל הטפסים, וענה על כל השאלות. רק כאשר הגיע הביתה, מוחו החל לקלוט אט-אט את החוויה שעבר. ברכיו החלו לרעוד, והוא קרס בבכי, כאשר כל גופו רועד בלי שליטה.

דייוויד הבין שהוא ומשפחתו גמרו עם מקסיקו סיטי. הוא התקשר אל אביו, כדי לספר לו על החלטתו לעבור למקום מגורים אחר, ולעזוב את העסק המשפחתי.

אביו הקים את האימפריה התעשייתית של המשפחה, והיה איש משפחה בכל נשמתו. על כל החלטה משפחתית היה צריך לדבר קודם איתו.

אך אביו לא התרצה כל כך מהר. הוא ניסה לשכנע את דייוויד להישאר, וניסה להרגיעו שזה רק התקפה חד פעמית והכל יהיה בסדר.

אך דייוויד לא הירפה, ומשראה כי אביו גם הוא אינו מרפה, החליט להזכיר לאביו את סיפור הקופים בג'ונגל, אותו סיפר אביו לו ולאחיו כשהיו קטנים...

כשדייוויד היה ילד, אביו סייר בג'ונגלים המקסיקנים, וראה משהו מעניין. האינדיאנים שחיו בג'ונגלים שם, מאד אהבו לאכול בשר קופים, ולכן ניסו לצוד אותם, אולם מאד התקשו ללכוד את בעלי החיים הזריזים.

עם הזמן, הם פיתחו שיטת לכידה מתוחכמת. כך פותחה השיטה שלב אחר שלב: הם היו משאירים ממתק בנקודה מסוימת ביער. הקופים הזהירים היו מגיעים אליו רק כאשר אף אחד לא היה בסביבה. בבוקר האינדיאנים חזרו למקומות המחבוא, וגילו שהממתק נעלם. יופי, הקופים החלו לאהוב את הממתק...

משחק | מערכת סטריאו

משפט פתיחה:

משחק קבוצתי משעשע ופשוט מאוד, מפתח מאוד את התיאום והשייכות הקבוצתית.

הסבר כללי:

לשיר שיר בתיאום קבוצתי, בקול ובשקט.

חומרים נדרשים:

דף גדול או לוח, ולווד.

הסבר מפורט בשלבים:

1. עלינו לבחור רשימת שירים שכל החניכים מכירים היטב.
2. נרשום שלושה - ארבעה שירים שנבחרו, על הלוח.
3. מתחלקים לשתי קבוצות.
4. המדריך עומד מול הקבוצות. כאשר המדריך מרים את יד ימין, הקבוצה שמול היד הזו שרה בקול, והקבוצה השנייה שרה בנעימה שקטה.
5. כך להיפך, כאשר המדריך מרים את יד שמאל.
6. שתי ידיים מורמות, שתי הקבוצות שרות בקול. שתי ידיים מורדות, שתי הקבוצות שרות בשקט.
7. המדריך יבדוק שכולם הבינו, ויתחיל במשחק - ירים את היד ויוריד לסירוגין.
8. נשיר כך שיר אחר שיה, בכל קטע המדריך מחליף בין הקבוצות - מי ישיר בקול ומי בשקט, חלק מהשיר שתי הקבוצות בקול, חלק אחר שתיהן בשקט. ההרמוניה מופלאה!

תובנה

היכולת לשלוט בעצמינו, היא זו שנותנת לנו לשיר את החיים בצורה היפה והמוקפדת ביותר. לעשות [לשיר] כשצריך, ולא לעשות [לשיר בשקט] כשלא צריך. הנשיאה בעול, וביצוע מטלות, יצרות תוצאות מדהימות.

ספירת העומר: הכנה לקבלת התורה

מי שמביט על לוח השנה היהודי במבט שטחי, רואה שיש פסח, במהלכו מתחילים ימי ספירת העומר, ואחר כך מגיע חג השבועות. אפשר לסכם הכל בשטחיות רדודה: פסח, זכר ליציאת מצרים. ימי ספירת העומר, בהם אנו נוהגים אבלות על פטירת תלמידי רבי עקיבא. וחג השבועות, יום מתן תורה. זהו!

אבל אנחנו חניכי 'יחידיו' לא מביטים במבט שטחי... אנחנו כאן כדי להעמיק ולהתבונן, ולהפיק את המירב מכל דבר. אז בואו ננסה לעמוד על הקשר שבין הדברים: מה הקשר בין פסח, לבין ספירת העומר וחג השבועות? ואיך משתלבת בכל זה האבלות, הנוהגת בימי העומר על פטירת תלמידי רבי עקיבא? בואו נגלה יחד את התהליך, שכולו קשר רצוף וברור, להוביל אותנו כל הדרך אל התכלית הרצויה...

שאלות לדיון

האם יש קשר בין פטירת תלמידי רבי עקיבא לבין חג השבועות הקרב ובא? מדוע צריך 'לספור' את הימים, וכי אם לא נספור לא יגיע חג השבועות? מה הקשר בין מצוות הקרבת קרבן ה'עומר' ביום חג השבועות במקדש, לבין מתן תורה שחל באותו יום?

תשובה

ספר ה'חינוך' העוסק בשרשי המצוות וטעמיהן, מבאר בטוב טעם את מצוות העומר, וכותב שהיא מסמלת את ההכנה הנפשית מיציאת מצרים, לקראת המטרה המרכזית של מתן תורה. הנה הדברים כלשונם:

"משרשי המצוה על צד הפשט, לפי שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה... והיא העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה בסנין ויקיימוה... שיקבלו התורה שהיא העיקר הגדול שבשביל זה הם נגאלים והיא תכלית הטובה שלהם. וענין גדול הוא להם, יותר מן החירות מעבדות..."

ומפני כן, כי היא כל עיקרן של ישראל ובעבורה נגאלו ועלו לכל הגדולה שעלו אליה, נצטוונו למנות [לספור] ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ [הרצון] הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, כעבד ישאף צל, וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המניין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא".

לפי רעיון זה, שאנו סופרים מתוך ציפייה והשתוקקות להגיע כבר למתן תורה, מבאר ה'חינוך' מדוע סופרים כמה ימים כבר עברו, ולא סופרים להפך: "עוד ארבעים ותשע יום, עוד ארבעים ושמונה" וכן הלאה:

"וזהו שאנו מוניים לעומר, כלומר כך וכך ימים עברו מן המנין, ואין אנו מוניין כך וכך ימים יש לנו [עדיין] לזמן, כי כל זה מראה בנו הרצון החזק להגיע אל הזמן, ועל כן לא נרצה להזכיר בתחילת חשבוננו ריבוי הימים שיש לנו להגיע לקרבן שתי הלחם של עצרת" [אם היינו מתחילים 48 49, מלמעלה למטה, היינו נכנסים לייאוש כבר בהתחלה - כמה ימים עוד נשארו! לכן מתמקדים במספר הימים שכבר חלפו, ורואים כל הזמן את ההתקדמות החיובית ליום הגדול].

זהו גם הרעיון העולה מדברי הרמב"ם במורה נבוכים (חלק ג, מג):

"שבועות' הוא יום 'מתן תורה'. ולהגדיל היום הוא ימנו הימים מן המועד הראשון אליו - כמי שממתין לבואו של הנאמן שבאוהביו, שהוא מונה היום וגם השעות. וזאת היא סיבת 'ספירת העומר' מיום צאתם ממצרים עד יום 'מתן תורה', שהוא היה הכוונה והתכלית ביציאתם - כאומר, 'ואביא אתכם אלי'".

עתה נוכל להבין את הקשר בין ימים אלו לבין פטירת תלמידי רבי עקיבא: גדולי תורה אלו, שנכשלו בכך שלא נהגו כבוד זה בזה, מזכירים לנו כיצד נתכונן לקבת התורה. בעיצומם של ימי ההכנה לחג השבועות, האבלות על פטירת תלמידי רבי עקיבא היא הקדמה לקראת מתן תורה, ותזכורת כיצד יש לקנות את התורה - מתוך אהבת הזולת וכבוד הדדי.

האחדות, היא ההכנה לקבלת תורה. "דרך ארץ" - המידות וההתנהגות - "קדמה לתורה".

ומה הקשר בין קרבן העומר - שני לחמים אותם הקריבו בחג שבועות מהתבואה החדשה שצמחה השנה - לבין יום מתן תורה? [שעל שמם נקרא 'ספירת העומר']

עתה נוכל להבין: למחרת היום הראשון של פסח, הקריבו מנחה מן השעורים. מאכל שעורים אינו מאכל משובח, הוא מאכל בהמה. ועתה בחג השבועות, מקריבים לחמים מחיטים! חיטים הם מאכל משובח וטוב. וזה מרמז לנו כי בחג הפסח היינו עם של עבדים משוחררים, עדיין היינו חסרים צביון רוחני, עדיין לא קיבלנו את התורה, לכן הבאנו קרבן שהוא מאכל בהמה. רק בחג השבועות, כשעמדנו למרגלות הר סיני, שם התרוממנו מעולם החומר, קיבלנו מעמד גבוה יותר והפכנו לראויים לתואר 'אדם'. לכן קרבן 'שתי הלחם' של חג השבועות, בא מחיטים שהם מאכל אדם.

אם כן נסכם: ימי ספירת העומר הם הכנה רוחנית לחג השבועות, תוך התמקדות באחדות וכבוד הדדי, שבהם אפשר ליכות לקניין התורה.

סיפור 1 | מקלות בלתי סבירי

לאיכר אחד היו עשרה בנים, ולצער הרב, הם הירבו להתקוטט זה עם זה. השתדל אביהם להשפיע עליהם שיטנו את דרכם ויחיו בשלום, אך לא הצליח. כשקרב עת פטירתו, כל בניו התאספו סביב מיטתו, או אז ביקש מבנו הבכור להביא לו חבילת מקלות.

בעוד שנה ואני אתן לכם את הכסף”.

הבנים הודו לאביהם ונפרדו ממנו.

האב חיכה ליבול מבורך בשנה הזאת. הוא קיווה שיוכל להרוויח עוד זהובים, אך השנה הייתה שנת בצורת קשה. בנוסף לזה, פרצה מגפה בעדרו של ג'ימי, ורוב הצאן מת. הצרות האלו גרמו נזקים גדולים ל ג'ימי, הוא היה מוכרח למכור את כל רכושו בשביל לשלם את החובות שלקח כדי לקנות עוד שדות.

למרות מצבו הקשה, הוא שמר על 1,000 הזהובים שהבטיח לבניו ולא נגע בהם. אך הצרות רדפו אחריו ובסוף השנה היה מוכרח להשתמש בחלק מהסכום.

כשבאו אליו הבנים שוב, היו בידי 950 זהובים בלבד. הוא חילק לתשעת בניו הגדולים 100 זהובים לכל אחד ונפרד מהם לשלום.

עתה הוא נשאר עם בנו הצעיר. הוא פנה אליו בדמעות ואמר: “בני היקר והאהוב! אתה יודע אילו צרות עברו עלי השנה? איבדתי כמעט את כל רכושי ועכשיו נותרו לי רק 50 זהובים, וגם מהם אני מוכרח לקחת לי 30 כדי לשלם הוצאות דחופות. אני מבקש ממך, קח את 20 הזהובים הנותרים ומחל לי, הרי אני יודע שליבך הוא לב זהב!”

לבן הצעיר היה קשה לראות בצערו של אביו הזקן, הוא חיבק את אביו ואמר לו בחום: “אל תדאג אבי. אין בליבי עליך כלום. אמנם לא אוכל לפתוח עסק בעשרים הזהובים האלו, אך גם אותם לא היית חייב לתת לי ועליהם אני אסיר תודה לך!”

ג'ימי התרגש מאד מדברי בנו ואמר לו: “בני, אכן צדקת. לא תוכל לפתוח עסק רק בעשרים הזהובים. אבל יש בדעתי להוריש לך עוד משהו, ששווה יותר גם מאלף זהובים. אני מוריש לך את עשרת חבריי הטובים, אליהם תוכל לפנות בכל עת והם ישמחו מאוד לעזור לך. אתה עוד תראה בני, שגדולה הירושה שהורשתי לך יותר מאשר ירושת אחיך”.

לאחר זמן קצר נפטר ג'ימי. בתום ימי האבל, פנו תשעת האחים הגדולים כל אחד לדרכו. הם הקימו בתי עסק בכספי הירושה, והתחילו להרוויח. רק האח הצעיר לא יכול היה לעשות כמותם.

את הכסף שקיבל היה מוכרח לבזבז על צרכי ביתו, עד שהגיע הרגע שנשאר לו רק זהוב אחד.

האב אסף אליו את בניו, תחילה נתן לכל אחד מהם את חבילת המקלות כאשר הם קשורים יחד. הוא אמר לכל אחד מהם לשבור את המקלות, אבל אף אחד מהם לא הצליח.

לבסוף פתח את החבילה ונתן להם לשבור כל מקל לחוד. עתה הצליחו לשבור אותם.

אמר להם האב: “כמו המקלות האלה, כך גם אתם אם תחיו בשלום ובאחוה - אף אדם לא יוכל לפגוע בכם. אבל אם תתקוטטו זה עם זה, כל אחד יוכל לפגוע בכם”.

סיפור 2 | הירושה הטובה ביותר

לפני שנים רבות חי ג'ימי, אדם עשיר ומכובד. לג'ימי היו שדות, כרמים, צאן רב, בית גדול ואוצר של אלף זהובים. אבל עושרו העיקרי היה - עשרת בניו המוצלחים, ועוד עשרה חברים טובים.

ג'ימי העשיר חי את חייו בשלווה, ורק דאגה אחת הטרידה את מנוחתו: “מה יהיה לאחר פטירתי מן העולם?” היה חושב ללא הרף, “האם חס וחלילה יריבו בניי על הירושה? האם יצליחו לשמור על השלום ללא קנאה ותחרות?”

באחד הימים קרא אליו ג'ימי את עשרת בניו ואמר להם: “בני היקרים! אין אדם שחי לעולם, וטוב לאדם שיחשוב על חלוקת ירושתו כל עוד הוא חי ובריא. אני מאוד לא רוצה שיהיו ביניכם חילוקי דעות על הירושה לאחר פטירתי”.

ענו הבנים בקול אחד: “מה זה תדבא, אבינו! אלוקים יאריך את ימיך ושנותיך בטוב ובנעימים! אבל גם לאחר מאה ועשרים שנותיך, חלילה לנו מלריב על הירושה!”

העשיר שמח מאוד על תשובת ילדיו. אבל מכיוון שהיה אדם חכם, ידע שאף שכוונותיהם טובות, יכול להיות שבשעת ניסיון לא יעמדו בפיתוי, ולכן אמר להם: “כמה אני מאושר לשמוע מכם דברים יפים אלו, ובכל זאת החלטתי לחלק חלק מרכושי בחיי.”

יש לי 1,000 זהובים ואני רוצה לחלק אותם ביניכם, 100 זהוב לכל אחד. כך תוכלו לפתוח עסק משלכם, ולהתחיל להרוויח כסף לפרנסתכם. חזרו אלי

הפעלה | עמידה מאוחדת

משפט פתיחה:

משחק משעשע ושובר קרח, המצריך מהירות ואחדות קבוצתית.

הסבר כללי:

משחק של התמקמות מחדש במהירות, תוך שיתוף פעולה מלא זה עם זה.

חומרים נדרשים:

אין.

הסבר מפורט בשלבים:

1. המדריך יעמיד את החניכים בריבוע.
2. חניך מתנדב אחד יעמוד במרכז הריבוע, כשפניו מופנות לעבר אחת השורות.
3. חשוב שהשורות יהיו שוות, מספר זהה של חניכים בכל שורה. אם יש שני חניכים או שלושה מעבר למספר השווה של השורות, הם יעמדו כולם במרכז הריבוע, יניחו יד על כתף החבר, ובהמשך יסתובבו יחד.
4. החניך שבמרכז מסתובב בתוך הריבוע, משנה כיוון ואז קורא: "להתייצב מחדש!" כל המשתתפים משנים מקומם ונעמדים באותו מצב בו היו קודם ביחס לעומד במרכז. מי שהיה ממולו יחזור להיות ממול, מי שהיה לצד ימין שלו יחזור לימין, וכך הלאה, לפי סדר העמידה הקודם.
5. המדריך מברר שכולם הבינו, ואז מכריז על סבב ניסוי. הוא מחלק את החניכים ל-4 קבוצות שוות, וחניך אחד באמצע. המדריך יסמן לחניך באמצע להתחיל, והוא מסתובב ומכריז "התייצב מחדש!"
6. כולם מסתדרים, צוחקים, מרגיעים את הוויכוחים...
7. ועכשיו לסבב האמיתי. המדריך מסדר את כולם שוב, ומכריז: "היכון החל ו... צא!"
8. כך משחקים כמה פעמים. הקבוצה המנצחת: השורה שהסתדרה ראשונה במיקומה החדש, הכי הרבה פעמים.

עתה נזכר הבן בדברי האב על עשרת חבריו. "מה אעשה?" חשב הבן, "הרי לא אבקש מהם נדבות!" והחליט שבכל מקרה כדאית הירושה של אביו כדי להשקיע בה את הזהוב הבודד שנשאר לו.

הוא הכין סעודה גדולה, והזמין אליה את חברי אביו. החברים באו בשמחה ונהנו מאוד מהסעודה המשובחת. הם נזכרו בערגה איך היו נפגשים עם חברים המנוח, ובכל הטובות הרבות שעשה להם בחייו.

"מכל בניו של חברינו, רק הבן הזה זוכר אותנו" הם אמרו אחד לשני, "הרי הוא לא עשיר ולמרות זאת לא חמל על הכסף ועשה לכבודנו כזאת סעודה יפה. אנחנו חייבים לעזור לו. בואו ניתן לו כל אחד פרה שעומדת להמליט, וסכום קטן של כסף, וכך יוכל להתפרנס בכבוד".

ואכן החברים קיימו את החלטתם, ושלחו לביתו של הבן הקטן את מתנותיהם. ברכה שררה על עדרו הקטן של הבן, הפרות המליטו עגלים ועדרו גדל במהירות. עבר זמן והבן התעשר אף יותר מאחיו שקיבלו ירושה גדולה. עתה הבין היטב את דברי אביו, **אכן חברים טובים שווים יותר מזהב וכסף.**

! תובנה

השקעה בחברים, יחס יפה וראוי אליהם, שווה יותר מכל דבר אחר. הבה ננהג כבוד ואחוה זה בזה.

הערות:

שטח המשחק צריך להיות מספיק גדול כדי שתוך כדי המשחק לא יפלו חלילה חניכים.

יש לעמוד על המשמר שלא יהיו דחיפות ואלימות.

תובנה:

אין כוחנו אלא באחדותינו. כשנלמד להסתדר זה לצד זה, ולתת לכל אחד את מקומו, נוכל להגיע רחוק.

משרד ראשי: רחוב גבעת שאול 27, גבעת שאול, ירושלים
טלפון: 077-40-50-813 פקס: 153-524-236-122
דוא"ל: israelshilo@gmail.com

יחדי
ארגון נוער